

РЕФЕРАТИ РЕФЕРАТЫ ABSTRACTS

Дубик В.Я.

ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ ЯК ФАКТОР АКТИВІЗАЦІЇ ЇЇ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ

Мета. Проаналізувати причини низької конкурентоспроможності національної економіки та визначити шляхи її підвищення в умовах сучасних трансформаційних, глобалізаційних і євроінтеграційних процесів.

Методика дослідження. Методологічною і теоретичною основою статті є праці провідних зарубіжних і вітчизняних вчених з питань економічної глобалізації та євроінтеграції. У статті використано методи економічного аналізу, зокрема логіко-теоретичний та історико-системний, методи аналізу, синтезу і порівняння, економіко-математичні методи обчислення індексів конкурентоспроможності національної економіки та індексів виявлення порівняльних переваг та недоліків у зовнішньоторговельних відносинах, методи прогнозування, економічного моделювання в обґрунтуванні рекомендацій щодо підвищення конкурентоспроможності вітчизняної економіки у сучасних умовах.

Результати. Визначено і проаналізовано причини низької конкурентоспроможності національної економіки у світовому господарстві та обґрунтовано пріоритетні напрями її підвищення в умовах сучасних трансформаційних, глобалізаційних і євроінтеграційних процесів.

Наукова новизна. Поглиблено аналіз причин низької конкурентоспроможності національної економіки і на цій основі розроблено та удосконалено науково-практичні рекомендації щодо підвищення конкурентоспроможності вітчизняної економіки в умовах сучасних трансформаційних, глобалізаційних і євроінтеграційних процесів.

Практична значущість. Результати і рекомендації статті можуть бути враховані під час підготовки узагальнюючих наукових досліджень про економічно-торговельні відносини України з країнами Європейського Союзу.

Основні теоретичні положення, методичні підходи та висновки статті можуть також використовуватися у навчальному процесі вищих навчальних закладів фінансово-економічного спрямування.

Ключові слова. Конкурентоспроможність, конкурентна державна політика, Індекс конкурентоспроможності, національна економіка, конкурентні переваги, конкурентні недоліки, інноваційна діяльність, Європейський Союз, євроінтеграція.

Дубик В.Я.

ПОВЫШЕНИЕ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ КАК ФАКТОР АКТИВИЗАЦИИ ЕЕ ЕВРОИНТЕГРАЦИОННОГО ПРОЦЕССА

Цель. Проанализировать причины низкой конкурентоспособности национальной экономики и определить пути ее повышения в условиях современных трансформационных, глобализационных и интеграционных процессов.

Методика исследования. Методологической и теоретической основой статьи являются труды ведущих зарубежных и отечественных ученых по вопросам экономической глобализации и евроинтеграции. В статье использованы методы экономического анализа, в частности логико-теоретический и историко-системный, методы анализа, синтеза и сравнения, экономико-математические методы вычисления индексов конкурентоспособности национальной экономики и индексов выявления сравнительных преимуществ и недостатков во внешнеэкономических отношениях, методы прогнозирования, экономического моделирования в обосновании рекомендаций по повышению конкурентоспособности отечественной экономики в современных условиях.

Результаты. Определены и проанализированы причины низкой конкурентоспособности национальной экономики в мировом хозяйстве и обоснованы приоритетные направления ее повышения в условиях современных трансформационных, глобализационных и интеграционных процессов.

Научная новизна. Углубленно анализ причин низкой конкурентоспособности национальной экономики и на этой основе разработаны и усовершенствованы научно-практические рекомендации по повышению конкурентоспособности отечественной экономики в условиях современных трансформационных, глобализационных и интеграционных процессов.

Практическая значимость. Результаты и рекомендации статьи могут быть учтены при подготовке обобщающих научных исследований экономических торговых отношений Украины со странами Европейского Союза.

Основные теоретические положения, методические подходы и выводы статьи могут также использоваться в учебном процессе высших учебных заведений финансово-экономического направления.

Ключевые слова. Конкуренентоспособность, конкурентная государственная политика, Индекс конкурентоспособности, национальная экономика, конкурентные преимущества, конкурентные недостатки, инновационная деятельность, Европейский Союз, евроинтеграция.

Dubyk V.Ya.

INCREASING THE COMPETITIVENESS OF THE NATIONAL ECONOMY AS A FACTOR PROMOTING ITS EUROPEAN INTEGRATION PROCESS

Purpose. The aim of the article is to analyze the reasons of the low competitiveness of the national economy and to identify ways of its increasing in the modern transformational, globalization and European integration processes.

Methodology of research. Methodological and theoretical basis of the article is the works of leading foreign and domestic scholars on economic globalization and European integration. Methods of economic analysis, including logical and theoretical, historical and systematic, methods of analysis, synthesis and comparison, economic-mathematical methods of calculating indices of competitiveness of the national economy and indexes of identifying the comparative advantages and disadvantages of foreign relations, methods of forecasting, economic modeling to justify recommendations to improve the competitiveness of the national economy in the modern world were used in this article.

Findings. It has been determined and analyzed the reasons of low competitiveness of the national economy into the world economy and defined priority directions of its improvement in the modern transformational, globalization and European integration processes.

Originality. It has been substantiated the analysis of the reasons of low competitiveness of the national economy; scientific and practical recommendations for improving the competitiveness of the national economy in the modern transformational, globalization and integration processes have been improved on this basis.

Practical value. The results and recommendations of the article can be taken into account during the preparation of summarizing scientific research about the economic and trade relations between Ukraine and the EU countries.

Basic theoretical concepts, methodological approaches and conclusions of the article can also be used in the educational process of higher education of of financial and economic direction.

Key words: Competitiveness, competitive state policy, index of competitiveness, national economy, competitive advantages, competitive disadvantages, innovative activity, European Union, European integration.

Марків Г.В.

РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНИМ ВАЛЮТНИМ ФОНДОМ

Мета. - дослідження тенденцій та перспектив розвитку фінансових відносин України з Міжнародним валютним фондом.

Методика дослідження: теоретичною та методологічною основою дослідження є діалектичний метод пізнання, що розглядає процеси і системи в постійному русі, розвитку та взаємозв'язку; системний підхід до вивчення закономірностей в економічних процесах та комплексний підхід – щодо широти, розгалуженості та раціональності використання залучених коштів країною для забезпечення перспективного економічного зростання.

Результати: визначено ризики, пов'язані з одержанням позик; обґрунтовано першочергові заходи, які необхідно провести з метою сприяння співробітництва з Міжнародними валютним фондом в майбутньому.

Наукова новизна: проаналізовано стратегічно важливі завдання у сфері здійснення зовнішніх запозичень з боку МВФ на основі прогнозування можливостей згладжування існуючих навантажень з урахуванням дотримання граничних значень індикаторів фінансової безпеки.

Практична цінність полягає у можливості застосування органами державного регулювання та управління України запропонованих заходів щодо забезпечення виконання умов з надання позик Міжнародним валютним фондом.

Ключові слова: Міжнародний валютний фонд, Stand-By, кредит, фінансові відносини.

Марків Г.В.

РЕАЛИИ И ПЕРСПЕКТИВЫ СОТРУДНИЧЕСТВА УКРАИНЫ С МЕЖДУНАРОДНЫМ ВАЛЮТНЫМ ФОНДОМ

Цель - исследование тенденций и перспектив развития финансовых отношений Украины с Международным валютным фондом.

Методика дослідження: теоретичної та методологічної основою дослідження є діалектичний метод пізнання, який розглядає процеси та системи в постійному русі, розвитку та взаємозв'язку, системний підхід до вивчення закономірностей в економічних процесах та комплексний підхід – за широтою, розгалуженості та раціональності використання залучених засобів країною для забезпечення перспективного економічного зростання.

Результати: визначені ризики, пов'язані з отриманням позичок; обґрунтовано пріоритетні заходи, які необхідно виконати в інтересах співпраці з Міжнародним валютним фондом в майбутньому.

Наукова новизна: проаналізовані важливі завдання в сфері реалізації зовнішніх позичок зі сторони МВФ на основі прогнозування можливостей згладжування наявних навантажень з урахуванням дотримання граничних значень індикаторів економічної безпеки.

Практична значимість полягає в можливості застосування органами державного регулювання та управління України запропонованих заходів для забезпечення виконання умов по наданню позичок Міжнародним валютним фондом.

Ключові слова: Міжнародний валютний фонд, Stand-By, кредит, фінансові відносини.

Markiv H.V.

REALITIES AND PROSPECTS OF UKRAINE COOPERATION WITH THE INTERNATIONAL MONETARY FUND

Purpose. The aim of the article is research of trends and prospects of financial relations between Ukraine and the International Monetary Fund.

Methodology of research: theoretical and methodological basis of the study is the dialectical method of cognition that examines the processes and systems in constant motion, development and relationships; systematic approach to the study of regularities in economic processes and integrated approach – on latitude, branching and rational use of funds to ensure the prospective economic growth.

Findings. It has been identified risks associated with obtaining loans; primary measures have been substantiated. It is necessary to conduct them in order to promote cooperation with the International Monetary Fund in the future.

Originality. It has been analyzed the strategically important task in the sphere of external borrowing by the MIF based on forecasting of smoothing capabilities of existing loads considering compliance with boundary values of indicators of financial security.

Practical value. The practical value lies in the possibility of using by the regulatory agencies and government of Ukraine the proposed measures concerning maintenance of performance the terms of lending by the International Monetary Fund.

Key words: International Monetary Fund, Stand-By, credit, financial relations.

Дулеба Н.В.

МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ОЦІНКИ СТАНУ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АВТОТРАНСПОРТНОГО ПІДПРИЄМСТВА ЯК СКЛАДОВОЇ ЙОГО ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Мета. обґрунтування основних підходів щодо проведення комплексної оцінки фінансового стану автотранспортного підприємства, враховуючи специфіку його діяльності.

Методика дослідження: При оцінці стану господарської діяльності автотранспортних підприємств використані методи фінансово-економічного аналізу, а саме: аналіз абсолютних показників, горизонтальний аналіз, вертикальний аналіз, трендовий аналіз, аналіз фінансових (аналітичних) коефіцієнтів.

Результати: обґрунтовано основні підходи щодо проведення комплексної оцінки фінансового стану автотранспортного підприємства, враховуючи специфіку його діяльності; вдосконалено методику економічного аналізу та оцінки стану господарської діяльності підприємства з урахуванням особливостей діяльності підприємств автотранспортного комплексу.

Наукова новизна: удосконалено методику аналізу і оцінки господарської діяльності підприємства, що базується на комплексі фінансових показників, з урахуванням специфіки діяльності автотранспортного підприємства.

Практична значущість: запропонована методика комплексної оцінки господарської діяльності підприємства може бути використана для оцінки фінансового стану автотранспортних підприємств.

Ключові слова: автотранспортне підприємство, рівень економічної безпеки, господарська діяльність, фінансові показники, економічна безпека

**Дулеба Н.В.
МЕТОДИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ОЦЕНКИ СОСТОЯНИЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ
АВТОТРАНСПОРТНОГО ПРЕДПРИЯТИЯ КАК СОСТАВЛЯЮЩЕЙ ЕГО ЭКОНОМИЧЕСКОЙ
БЕЗОПАСНОСТИ**

Цель: обоснование основных подходов по проведению комплексной оценки финансового состояния автотранспортного предприятия, учитывая специфику его деятельности.

Методика исследования: при оценке состояния хозяйственной деятельности автотранспортных предприятий использованы методы финансово-экономического анализа, а именно: анализ абсолютных показателей, горизонтальный анализ, вертикальный анализ, трендовый анализ, анализ финансовых (аналитических) коэффициентов.

Результаты: обоснованы основные подходы по проведению комплексной оценки финансового состояния автотранспортного предприятия, учитывая специфику его деятельности; усовершенствована методика экономического анализа и оценки состояния хозяйственной деятельности предприятия с учетом особенностей деятельности предприятий автотранспортного комплекса.

Научная новизна: усовершенствована методика оценки хозяйственной деятельности предприятия, базирующаяся на комплексе финансовых показателей, с учетом специфики деятельности автотранспортного предприятия.

Практическая значимость: данная методика комплексной оценки хозяйственной деятельности предприятия может быть использована для оценки финансового состояния автотранспортных предприятий.

Ключевые слова: Автотранспортное предприятие, уровень экономической безопасности, хозяйственная деятельность, финансовые показатели, экономическая безопасность,

**Duleba N.V.
METHODOLOGICAL FUNDAMENTALS OF ASSESSMENT OF TRUCKING COMPANIES
BUSINESS AS A COMPONENT OF ITS ECONOMIC SECURITY**

Purpose: is to substantiate the basic approaches to the comprehensive financial evaluation of trucking business, considering the specificity of its activity.

Methodology of research: In assessing the state of business trucking companies the methods of financial and economic analysis, namely the analysis of absolute figures, the horizontal analysis, vertical analysis, trend analysis and the analysis of financial (analytic) coefficients have been used.

Findings. The basic approaches to the comprehensive financial evaluation of trucking companies, taking into account the specificity of its activity have been substantiated; the methods of economic analysis and assessment of business activity of enterprises considering features of the motor complex enterprises have been improved.

Originality. The methods of analysis and evaluation of the business activity of enterprises, based on a set of financial performance considering a specific activity of motor business have been improved.

Practical value. Presented methods of a comprehensive assessment of the business activity of enterprise can be used to assess the financial state of trucking companies.

Key words: trucking company, the level of economic security, economic activity, financial performance, economic security.

**Сумець О.М.
КЛЮЧОВІ ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ВИБІР МІСЦЯ РОЗТАШУВАННЯ ОБ'ЄКТІВ ЛОГІСТИЧНОЇ
СИСТЕМИ ГОСПОДАРСЬКОГО АГРОПРОМИСЛОВОГО ФОРМУВАННЯ**

Мета. Виконання систематики і опису ключових факторів впливу на вибір місця розташування об'єктів логістичної системи господарського агропромислового формування.

Методика дослідження. Для досягнення поставленої мети були використані матеріали наукових досліджень вітчизняних та закордонних учених щодо розв'язання проблеми вибору місця розташування логістичних об'єктів у визначених межах географічного простору. Для рішення поставлених завдань у методиці дослідження були використані: монографічний метод дослідження – під час вивчення літературних джерел і практичного досвіду планування й організування логістичних систем; системний підхід – для всебічного вивчення та аналізу факторів впливу на місце розташування різних об'єктів логістичних систем; структурно-функціональний метод дослідження – для аналізу змін, що відбуваються в сільському господарстві країни та на внутрішньому і зовнішньому ринках; логіко-семантичний метод аналізу – під час обґрунтування змісту, спрямованості та сутності тополого-ресурсних і фінансових факторів, факторів організаційно-управлінського характеру.

Дослідження факторів було спрямоване у таких напрямках: тополого-ресурсних – на врахування географії та наявності ресурсів для функціонування логістичного об'єкта відповідно до запланованих завдань і сформульованої мети; факторів організаційно-управлінського характеру – на рівень просторової капіталізації, який повинен відповідати інформативним й інфраструктурним кваліфікаційним можливостям управляючої підсистеми; фінансових факторів – на врахування реалізації позитивного ефекту масштабу.

Результати. Виконана систематизація факторів, що мають досить значний вплив на вибір місця розташування об'єктів логістичної системи сільськогосподарського утворення, наведено опис їх змісту і спрямованості дії на процес вибору.

Наукова новизна: У процесі дослідження виконана систематизація факторів впливу на місце розташування об'єктів логістичних систем із урахуванням топології, наявності ресурсів та організаційно-управлінських і фінансових особливостей.

Практична значущість: на підставі систематизації факторів впливу на місце розташування об'єктів логістичних систем знайдуть подальше удосконалення алгоритм і методика пошуку доцільної топологічної точки їх розміщення.

Ключові слова: господарське агропромислове формування, логістична система, фактор впливу, логістичний об'єкт, точка розміщення, логістичний полігон, економічна доцільність.

Сумец А.М.

КЛЮЧЕВЫЕ ФАКТОРЫ ВЛИЯНИЯ НА ВЫБОР МЕСТА РАЗМЕЩЕНИЯ ОБЪЕКТОВ ЛОГИСТИЧЕСКОЙ СИСТЕМЫ ХОЗЯЙСТВЕННОГО АГРОПРОМЫШЛЕННОГО ФОРМИРОВАНИЯ

Цель. Выполнение систематики и описания ключевых факторов влияния на выбор места размещения объектов логистической системы хозяйственного агропромышленного формирования.

Методика исследования. Для достижения поставленной цели были использованы материалы научных исследований отечественных и зарубежных ученых, посвященные решению проблемы выбора места размещения логистических объектов в определенных границах географического пространства. Для решения поставленных задач в методике исследования были использованы: монографический метод исследования – при изучении литературных источников и практического опыта планирования и организации логистических систем; системный подход – для всестороннего изучения и анализа факторов влияния на место размещения различных объектов логистических систем; структурно-функциональный метод исследования – для анализа изменений, которые происходят в сельском хозяйстве страны, на внутреннем и внешнем рынках; логико-семантический метод анализа – во время обоснования содержания, направленности и сущности тополого-ресурсных и финансовых факторов, факторов организационно-управленческого характера.

Исследование факторов проводилось в таких направлениях: тополого-ресурсное – на учет географии и наличия ресурсов для функционирования логистического объекта в соответствии с запланированными задачами и сформулированной цели; факторов организационно-управленческого характера – на уровень пространственной капитализации, который должен отвечать информативным и инфраструктурным квалификационным возможностям управляющей подсистемы; финансовых факторов – на учет реализации позитивного эффекта масштаба.

Результаты. Выполнена систематизация факторов, которые имеют весьма значительное влияние на выбор места размещения объектов логистической системы сельскохозяйственного образования, приведено описание их содержания и направленности действия на процесс выбора.

Научная новизна. В процессе исследования выполнена систематизация факторов влияния на выбор места размещения объектов логистических систем с учетом топологии, наличия ресурсов и организационно-управленческих решений, а также финансовых особенностей.

Практическая значимость. На основании полученной систематизации факторов влияния на выбор места размещения объектов логистических систем получают дальнейшее улучшение алгоритм и методика поиска целесообразной топологической точки их размещения.

Ключевые слова: хозяйственное агропромышленное формирование, логистическая система, фактор влияния, логистический объект, точка размещения, логистический полигон, экономическая целесообразность.

Sumets O.M.

KEY FACTORS AFFECTING THE CHOICE OF OBJECT LOCATION OF LOGISTICS SYSTEM OF ECONOMIC AGROINDUSTRIAL FORMING

Purpose. The purpose of this paper is implementation of systematics and description of key factors influencing on the choice of objects location of logistics system of economic agro-industrial formation.

Methodology of research. Materials of scientific researches of domestic and foreign scientists on the problem of choosing the location of logistics objects in the identified fields of geographical area have been used to achieve this aim.

While solving certain tasks in the methodology of research we used special techniques, such as: monographic research method – while studying literature sources and practical experience of planning and organizing of logistics systems; systematic approach – for a comprehensive study and analysis of factors influencing the location of various objects of logistics systems; structural and functional method of research – to analyze the changes taking place in the agriculture of the country and on the domestic and foreign markets; logical and semantic method of analysis – to substantiate the content of direction and essence topological-resource and financial factors, factors of organizational and managerial nature.

Research of factors was aimed in such directions: topological and resource – on account of geography and the availability of resources for the functioning of a logistics facility in accordance with the planned objectives and formulated purpose; the factors of organizational and managerial nature – on the level of space capitalization, which should correspond to the informative and infrastructure qualification capabilities of the management subsystem; financial factors – on account of realization of scale effects.

Findings. Systematization of the factors that have a very significant impact on the choice of locations of logistics system of agricultural formation has been fulfilled. The content and the direction of action on the process of choosing have been described.

Originality. Systematization of the factors influencing the location of objects of logistics systems, taking into account topology, the availability of resources, organizational and management and financial features has been fulfilled in the process of research.

Practical value. Algorithm and method of searching of expedient topological point of location facilities will find further improvement based on the systematic factors influencing the location of objects of logistics systems.

Key words: economic agro-industrial formation, logistic system, a factor of influence, logistic object, point of location, logistic range, economic feasibility.

Фаріон В.Я.

АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ ТА РЕНТАБЕЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Мета. Метою статті є дослідження особливостей проведення аналізу показників ділової активності та рентабельності підприємства.

Методика дослідження. В роботі використовувалися загальнонаукові та спеціальні методи дослідження. Методи логічного узагальнення та наукової абстракції – при уточненні поняття «ділова активність». Аналіз і синтез, індукція і дедукція – для вивчення показників ділової активності та рентабельності підприємства. Для дослідження впливу чинників на ділову активність та рентабельність підприємства застосовувався факторний аналіз. За допомогою методу порівняння досліджувались абсолютні й відносні величини, з використанням методу групування – залежність результативних показників від складових їх формування.

Результати. За результатами дослідження з'ясовано зміст ділової активності підприємства. Розкрито особливості розрахунку показників ділової активності та рентабельності підприємств з врахуванням змін, що відбулися у фінансовій звітності. Встановлено, що практично всі показники ділової активності ПАТ «Борщівський сирзавод» протягом 2010–2012 років характеризують негативну динаміку, що можна розцінювати як спад ділової активності підприємства.

Наукова новизна. Запропоновано використовувати комплексну систему показників ділової активності та рентабельності підприємства, застосування якої на практиці дасть можливість керівництву одержувати інформацію необхідну для оцінки фінансового стану підприємства.

Практична значущість. На основі комплексного аналізу основних показників ділової активності та рентабельності ПАТ «Борщівський сирзавод» отримані висновки, які можуть бути використані при розробці облікової політики щодо поліпшення фінансового стану вказаного підприємства.

Ключові слова: оцінка, ділова активність, рентабельність, фінансова звітність, фінансовий стан, аналіз, показники.

Фарион В.Я.

АНАЛИТИЧЕСКАЯ ОЦЕНКА ДЕЛОВОЙ АКТИВНОСТИ И РЕНТАБЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ

Цель. Целью статьи является исследование особенностей проведения анализа показателей деловой активности и рентабельности предприятия.

Методика исследования. В работе использовались общенаучные и специальные методы исследования. Методы логического обобщения и научной абстракции - при уточнении понятия «деловая активность». Анализ и синтез, индукция и дедукция - для изучения показателей деловой активности и рентабельности предприятия. Для исследования влияния факторов на деловую активность и рентабельность предприятия применялся факторный анализ. С помощью метода

сравнения исследовались абсолютные и относительные величины, с использованием метода группировки – зависимость результативных показателей от составляющих их формирования.

Результаты. По результатам исследования установлено содержание деловой активности предприятия. Раскрыты особенности расчета показателей деловой активности и рентабельности предприятий с учетом изменений, произошедших в финансовой отчетности. Установлено, что практически все показатели деловой активности ОАО «Борщевский сырзавод» в течение 2010-2012 годов характеризуют отрицательную динамику, что можно расценивать как спад деловой активности предприятия.

Научная новизна. Предложено использовать комплексную систему показателей деловой активности и рентабельности предприятия, применение которой на практике позволит руководству получать информацию необходимую для оценки финансового состояния предприятия.

Практическая значимость. На основе комплексного анализа основных показателей деловой активности и рентабельности ОАО «Борщевский сырзавод» полученные выводы, которые могут быть использованы при разработке учетной политики по улучшению финансового состояния указанного предприятия.

Ключевые слова: оценка, деловая активность, рентабельность, финансовая отчетность, финансовое состояние, анализ, показатели.

Farion V.Ya.

ANALYTICAL ASSESSMENT OF BUSINESS ACTIVITY AND PROFITABILITY OF ENTERPRISES

Purpose. The aim of the article is to study the peculiarities of the analysis of indicators of business activity and profitability of enterprises.

Methodology of research. General scientific and special methods were used in this paper. Methods of logical generalization and scientific abstraction were used to clarify the concept "business activity". The methods of analysis and synthesis, induction and deduction were used to study the indicators of business activity and profitability of enterprises. Factorial analysis was used to research the influence of factors on business activity and profitability of the enterprise. Absolute and relative values were investigated by the method of comparison; dependence of the effective indicators from the components of their formation was investigated using the method of grouping.

Findings. The content of business activity of the enterprise has been found by the results of research. It has been revealed the peculiarities of the calculation of business activity and profitability of enterprises, taking into account changes that have occurred in the financial reporting.

It has been established that practically all indicators of economic activity of PJSC "Borschiv cheese plant" during 2010-2012 characterize negative dynamics, which can be regarded as a decline of business activity of the enterprise.

Originality. It has been proposed to use a complex system of indicators of business activity and profitability of the enterprise, the use of which will allow the leadership to obtain information in practice that is necessary for assessing the financial state of the enterprise.

Practical value. The conclusions have been obtained on the basis of the complex analysis of the main indicators of business activity and profitability of PJSC "Borschiv cheese plant". These conclusions can be used for the development of accounting policies to improve the financial state of the specified enterprise.

Key words: assessment, business activity, profitability, financial reporting, financial state, analysis, indicators.

Бержанір І.А.

ДІАГНОСТИКА ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Мета. Аналіз основних показників фінансової стійкості підприємств України та визначення напрямів її підвищення.

Методика дослідження: Методологічною основою дослідження є фундаментальні основи економічної теорії, законодавчі та нормативні акти України з питань оцінки фінансової діяльності підприємств, теоретичні та науково-практичні дослідження вітчизняних і зарубіжних науковців із проблем теорії та практики управління фінансовою стійкістю підприємств. У процесі дослідження використано монографічний, абстрактно-логічний підхід до вивчення теоретичних і практичних проблем аналізу фінансового стану підприємств та формування понятійного змісту категорій „фінансовий стан” і „фінансова стійкість”; порівняння, аналізу та синтезу – при вивченні думок вчених стосовно визначення цих формулювань; фінансового аналізу, групування та порівняння – для визначення фінансових показників, які необхідні для діагностики фінансової стійкості підприємств України; статистичного порівняння – для зіставлення даних підприємств у динаміці; структурний і системний методи – для розробки основних напрямів формування збалансованої системи показників

фінансової стійкості підприємств; діалектичний – при узагальненні матеріалів та обґрунтуванні теоретичних результатів дослідження.

Результати: узагальнено трактування економічної сутності фінансової стійкості підприємства, розглянуто методичні аспекти формування системи показників її оцінки, проаналізовано індикатори фінансової стійкості підприємств України за видами економічної діяльності та наведено напрями її підвищення.

Наукова новизна полягає в розробці та обґрунтуванні теоретичних і методичних положень, які є науковою основою розробки і реалізації системи перманентних заходів з підвищення фінансової стійкості підприємств.

Практична значущість: обґрунтовано методичні підходи до аналізу фінансової стійкості підприємств, що включають систему ключових індикаторів і дозволяють своєчасно виявити необхідність зміни пріоритетів в управлінні фінансовою стійкістю підприємств.

Ключові слова: фінансовий стан, фінансова стійкість, власні оборотні кошти, коефіцієнт автономії.

Бержанир И.А.

ДИАГНОСТИКА ФИНАНСОВОЙ УСТОЙЧИВОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ УКРАИНЫ

Цель: анализ основных показателей финансовой устойчивости предприятий Украины и определения направлений ее повышения.

Методика исследования: Методологической основой исследования являются фундаментальные основы экономической теории, законодательные и нормативные акты Украины по вопросам оценки финансовой деятельности предприятий, теоретические и научно-практические исследования отечественных и зарубежных ученых по проблемам теории и практики управления финансовой устойчивостью предприятий. В процессе исследования использованы монографический, абстрактно-логический подход к изучению теоретических и практических проблем анализа финансового состояния предприятий и формирования понятийного содержания категорий „финансовое состояние” и „финансовая устойчивость”; сравнения, анализа и синтеза – при изучении мнений ученых относительно определения этих формулировок; финансового анализа, группировки и сравнения – для определения финансовых показателей, которые необходимы для диагностики финансовой устойчивости предприятий Украины; статистического сравнения – для сопоставления данных предприятий в динамике; структурный и системный методы – для разработки основных направлений формирования сбалансированной системы показателей финансовой устойчивости предприятий; диалектический – при обобщении материалов и обосновании теоретических результатов исследования.

Результаты: обобщена трактовка экономической сущности финансовой устойчивости предприятия, рассмотрены методические аспекты формирования системы показателей ее оценки, проанализированы индикаторы финансовой устойчивости предприятий Украины по видам экономической деятельности и приведены направления ее повышения.

Научная новизна заключается в разработке и обосновании теоретических и методических положений, которые являются научной основой разработки и реализации системы перманентных мероприятий по повышению финансовой устойчивости предприятий.

Практическая значимость: обоснованы методические подходы к анализу финансовой устойчивости предприятий, включающие систему ключевых индикаторов и позволяют своевременно выявить необходимость изменения приоритетов в управлении финансовой устойчивостью предприятий.

Ключевые слова: финансовое состояние, финансовая устойчивость, собственные оборотные средства, коэффициент автономии.

Berzhanir I.A.

THE ANALYSIS OF FINANCIAL STABILITY OF ENTERPRISES OF UKRAINE

Purpose: The analysis of basic indicators of financial stability enterprises of Ukraine and determination directions her raise

Methodology of research: The methodological basis of the research are fundamental foundations of economic theory, the laws and regulatory acts of Ukraine on evaluation of the financial activity of enterprises, theoretical, scientific -practical research domestic and foreign scholars on the problems of the theory and practice of managing financial stability of the enterprises. During the research used monographic, the abstract - logical approach to the study of theoretical and practical problem analysis of financial condition of enterprises and formation conceptual content categories," financial condition "and, "financial stability"; comparison, analysis and synthesis - in the study of scientific opinion concerning the definition of these formulations, of financial analysis, grouping and comparing - for definitions of financial indicators that are necessary to diagnose financial sustainability of enterprises in Ukraine, statistical comparisons - for

comparison of companies in the dynamics, structural and systematic methods - for developing the main directions of forming balanced system of indexes financial sustainability of enterprises; dialectic - in the compilation of materials and theoretical substantiation of research results.

Findings. The summarized interpretation of the economic substance of financial viability, methodical aspects of its evaluation metrics and analyzes indicators of financial stability of enterprises of Ukraine by sector and provides directions for its improvement.

Originality: Scientific novelty is in the development and justification of the theoretical and methodical positions that are the scientific basis for the development and realization of the system of permanent measures to improve the financial sustainability of enterprises.

Practical value: methodical approaches to the analysis of financial stability of enterprises, including a system of key indicators and allow time to identify the need to change the priorities in managing financial stability of enterprises.

Key words: financial position, financial stability, working capital, the coefficient of autonomy.

Любченко Н.Л.

СИСТЕМА КОМУНІКАЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВА

Метою статті є розробка методичних та практичних аспектів створення та управління системою комунікацій підприємства.

Методика дослідження. Для досягнення достовірності та обґрунтованості дослідження використовувались наступні наукові методи: при визначенні головних елементів системи комунікацій підприємства – методи структурно-функціонального та системного аналізу; при визначенні та аналізі еволюції теоретичних поглядів на сутність комунікації, на способи оцінки її складових – єдність історичного та логічного методів, метод порівняння, економічний аналіз.

Результати. У статті виокремлено дві складові системи комунікацій: соціально-економічну та технологічну. Охарактеризовано дані складові з точки зору їх елементів. Встановлено, що кожен з елементів системи комунікацій володіє своїми унікальними характеристиками, які потребують оцінки за допомогою різних показників. Зазначено про подвійний характер комунікаційного менеджменту як важливого бізнес-ресурсу.

Наукова новизна. Обґрунтовано доцільність застосування діагностики системи комунікаційного менеджменту підприємства шляхом розробки та вдосконалення сукупності показників для кожного із елементів даної системи.

Практична значущість. Запропонована процедура діагностики системи комунікаційного менеджменту є підґрунтям для розробки комплексу заходів із вдосконалення процесів обміну інформацією на підприємстві.

Ключові слова: комунікація, менеджмент, система, персонал, кваліфікація, управління.

Любченко Н.Л.

СИСТЕМА КОММУНИКАЦИОННОГО МЕНЕДЖМЕНТА ПРЕДПРИЯТИЯ

Целью статьи является разработка методических и практических аспектов создания и управления системой коммуникаций предприятия.

Методика исследования. Для достижения достоверности и обоснованности исследования использовались следующие научные методы: при определении главных элементов системы коммуникаций предприятия - методы структурно - функционального и системного анализа, при определении и анализе эволюции теоретических взглядов на сущность коммуникации, на способы оценки ее составляющих - единство исторического и логического методов, метод сравнения, экономический анализ.

Результаты. В статье выделены две составляющие системы коммуникаций: социально - экономическая и технологическая. Охарактеризованы данные составляющие с точки зрения их элементов. Установлено, что каждый из элементов системы коммуникаций обладает своими уникальными характеристиками, оценивать которые можно с помощью различных показателей. Отмечен двойственный характер коммуникационного менеджмента как важного бизнес - ресурса.

Научная новизна. Обоснована целесообразность применения диагностики системы коммуникационного менеджмента предприятия путем разработки и совершенствования совокупности показателей для каждого из элементов данной системы.

Практическая значимость. Предложенная процедура диагностики системы коммуникационного менеджмента является основой для разработки комплекса мероприятий по совершенствованию процессов обмена информацией на предприятии.

Ключевые слова: коммуникация, менеджмент, система, персонал, квалификация, управление.

Liubchenko N.L.

THE SYSTEM OF COMMUNICATION MANAGEMENT OF THE ENTERPRISE

Purpose. The aim of the article is the development of technical and practical aspects of creating and managing of enterprise communications system.

Methodology of research. To achieve reliability and validity of the research we used the following scientific methods: in determining the main elements of the system of enterprise communications – methods structural and functional and system analysis; in identifying and analyzing the evolution of theoretical ideas about the nature of communication, ways to assess its components – the unity of the historical and logical methods, method of comparison, the economic analysis.

Findings. Two components of communication: social and economic and technological have been singled out in the article. These elements in terms of their components have been characterized. It has been established that each of the elements of communication system has its own unique characteristics that require evaluation by different parameters. It has been specified on the dual nature of the communication management as an important business resource.

Originality. Expediency of application the diagnostics of the system of communication management of enterprise by developing and improving of aggregate indicators for each of the elements of the system has been substantiated.

Practical value. It has been proposed the procedure for diagnosis of communication management system is the basis for the development of measures to improve the processes of exchange information in the enterprise.

Key words: communication, management, system, staff, qualifications.

Станко Г.В.

МЕХАНІЗМИ ПОКРАЩЕННЯ ТЕХНІКО-ТЕХНОЛОГІЧНОЇ БАЗИ АГРОПІДПРИЄМСТВ БУКОВИНИ

Мета. Проаналізувати сучасний стан матеріально-технічного забезпечення підприємств аграрного сектору Чернівецької області та обґрунтувати механізми його покращення.

Методика дослідження. У процесі дослідження застосовувались такі наукові методи: теоретичного пошуку, який використано у дослідженні наукової проблематики з питань матеріально-технічного забезпечення аграрного виробництва; абстрактно-логічний, котрий застосовувався для визначення факторів підвищення рівня техніко-технологічної бази аграрних підприємств; метод порівняння, який покладено в основу аналітичної оцінки рівня технічної забезпеченості сільськогосподарських підприємств Чернівецької області; економіко-статистичні (при визначенні динаміки технічного забезпечення сільськогосподарських підприємств), аналізу і синтезу (при обґрунтуванні механізмів покращення техніко-технологічної бази агропідприємств), статистичних групувань, у дослідженні взаємозв'язку між організаційно-економічними чинниками і рівнем конкурентоспроможності аграрних підприємств; діалектичний та абстрактно-логічний, які дозволили провести теоретичні та методологічні узагальнення, сформулювати висновки.

Результати. Виявлено динаміку технічного забезпечення сільськогосподарських підприємств і його вплив на результати господарської діяльності. Встановлено причини недостатнього технічного забезпечення аграрних формувань і напрями вирішення проблеми. Обґрунтовано механізми покращення техніко-технологічної бази агропідприємств.

Наукова новизна. Використано системний підхід при обґрунтуванні факторів і механізмів покращення вирішення проблеми технічного забезпечення сільськогосподарського виробництва.

Практична значущість. Результати дослідження можуть бути впроваджені у сільськогосподарських підприємствах різних регіонів України. Вони сприятимуть покращенню вирішення проблеми технічного забезпечення сільськогосподарського виробництва.

Ключові слова. сільськогосподарські підприємства, механізми, техніко-технологічна база, конкурентоспроможність, сільськогосподарські кооперативи, лізинг, машинобудування, дорадчі служби, державна підтримка, технічний парк

Станко Г.В.

МЕХАНИЗМЫ УЛУЧШЕННОЙ ТЕХНИКО-ТЕХНОЛОГИЧЕСКОЙ БАЗЫ АГРОПРЕДПРИЯТИЙ БУКОВИНЫ

Цель. Проанализировать современное состояние материально-технического обеспечения предприятий аграрного сектора Черновицкой области и обосновать механизмы его улучшения.

Методика исследования. В процессе исследования применялись следующие научные методы: теоретического поиска, который используется в исследовании научной проблематики по вопросам материально-технического обеспечения аграрного производства; абстрактно-логический,

котрий применялся для определения факторов повышения уровня технико-технологической базы аграрных предприятий; метод сравнения, который положен в основу аналитической оценки уровня технической обеспеченности сельскохозяйственных предприятий Черновицкой области; экономико-статистические (при определении динамики технического обеспечения сельскохозяйственных предприятий), анализа и синтеза (при обосновании механизмов улучшения технико-технологической базы агропредприятий), статистических группировок, в исследовании взаимосвязи между организационно-экономическими факторами и уровнем конкурентоспособности аграрных предприятий; диалектический и абстрактно-логический, которые позволили провести теоретические и методологические обобщения, сформулировать выводы.

Результаты. Выявлено динамику технического обеспечения сельскохозяйственных предприятий и его влияние на результаты хозяйственной деятельности. Установлены причины недостаточного технического обеспечения аграрных формирований и направления решения проблемы. Обоснованы механизмы улучшения технико-технологической базы агропредприятий.

Научная новизна. Использован системный подход при обосновании факторов и механизмов улучшения решения проблемы технического обеспечения сельскохозяйственного производства.

Практическая значимость. Результаты исследования могут быть внедрены в сельскохозяйственных предприятиях разных регионов Украины. Они будут способствовать улучшению решения проблемы технического обеспечения сельскохозяйственного производства.

Ключевые слова. Сельскохозяйственные предприятия, механизмы, технико-технологическая база, конкурентоспособность, сельскохозяйственные кооперативы, лизинг, машиностроение, совещательные службы, государственная поддержка, технический парк.

Stanko H.V.

MECHANISMS OF IMPROVED TECHNICAL AND TECHNOLOGICAL BASE OF THE AGRICULTURAL ENTERPRISE BUKOVINA

Purpose. To examine the current state of the material and technical provision of the agrarian sector enterprises in Chernivtsi region and justify the mechanisms for its improvement.

Methodology of research. In the course of this investigation the following research methods: a theoretical search, which is used in the study of the scientific problems on the issues of logistical support of the agricultural production; abstract-logical used to determine the factors increasing the level of technical and technological base agricultural enterprises; compare method, which is in the basis of the analytical estimation of level of technical security of the agricultural enterprises of Chernivtsi region; economic statistics (in determining the dynamics of technical support of agricultural enterprises), analysis and synthesis (at a substantiation of mechanisms of improvement of the technical and technological base of agricultural enterprises), statistical grouping, in the study of the relationship between the organizational and economic factors and the level of competitiveness of agricultural enterprises; dialectical and abstract-logical, that allowed to hold theoretical and generalization of methodological, formulate conclusions.

Findings. Revealed the dynamics of technical support of agricultural enterprises and its impact on the operating results. The causes of insufficient technical provision of the agrarian formations and directions of the solution to the problem. Describes mechanisms for improving the technical and technological base of agricultural enterprises.

Originality. A systemic approach to justify the factors and mechanisms of improving the decision of problems of technical support of agricultural production.

Practical value. Results of research can be implemented in the agricultural enterprises of different regions of Ukraine. They will contribute to the improvement of the decision of problems of technical support of agricultural production.

Key words. agricultural enterprises, mechanisms, technical and technological base, competitiveness, agricultural cooperatives, leasing, engineering, Advisory services, state support, technical park.

Витвицька О. Д.

ІНТЕГРАЛЬНА ОЦІНКА МОЖЛИВОСТЕЙ РОЗВИТКУ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗЕРНОВИРОБНИЦТВА ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Мета. Визначити інтегральну оцінку можливостей розвитку інвестиційного забезпечення зерновиробництва Тернопільської області на основі методу головних компонент та обґрунтувати їх рейтинг.

Методика дослідження. Методологічною основою досліджень слугували економетричне моделювання на основі методу головних компонент з використанням пакету програм GRETЛ для визначення рейтингу стійкого розвитку інвестиційного забезпечення зерновиробництва Тернопільської

області та аналізу і синтезу при обґрунтуванні показників, які сприяють і стримують розвиток інвестиційного забезпечення зерновиробництва Тернопільської області.

Результати. Визначено рейтинг оцінки розвитку інвестиційного забезпечення зерновиробництва в Тернопільській області. Наголошено, що на розвиток інвестиційного забезпечення зерновиробництва Тернопільської області впливають такі показники, як висока урожайність зернових культур в усіх категоріях господарств, виробництво зернових культур в усіх категоріях господарств, достатня кількість зернозбиральних комбайнів у сільськогосподарських підприємствах, чисельність працівників зайнятих у рослинництві. Меншого впливу набули показники результату від реалізації зернових та зернобобових культур, державної підтримки сільського господарства за рахунок бюджетних дотацій.

Наукова новизна. Полягає в обґрунтуванні головних компонент для визначення інтегральної оцінки можливостей розвитку інвестиційного забезпечення зерновиробництва, котрий базується на застосуванні реалізації методу головних компонент в середовищі GRETЛ.

Практична значущість. Практичне значення отриманих результатів полягає в можливості використання їх під час розробки механізму і стратегії інноваційно-інвестиційного розвитку зерновиробництва, формуванні програм інноваційно-інвестиційного розвитку в Тернопільській області.

Ключові слова. Інвестиційне забезпечення, показники зерновиробництва, прогнозування соціально-економічних процесів, головні компоненти, стійкий розвиток.

Витвицкая О.Д.

ИНТЕГРАЛЬНАЯ ОЦЕНКА ВОЗМОЖНОСТЕЙ РАЗВИТИЯ ИНВЕСТИЦИОННОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ ЗЕРНОПРОИЗВОДСТВА ТЕРНОПОЛЬСКОЙ ОБЛАСТИ

Цель. Определить интегральную оценку возможностей развития инвестиционного обеспечения зернопроизводства Тернопольской области на основе метода главных компонент и обосновать их рейтинг.

Методика исследования. Методологической основой исследований послужили эконометрическое моделирование на основе метода главных компонент с использованием пакета программ GRETЛ для определения рейтинга устойчивого развития инвестиционного обеспечения зернопроизводства Тернопольской области и анализа и синтеза при обосновании показателей, способствующих и сдерживающих развитие инвестиционного обеспечения зернопроизводства Тернопольской области.

Результаты. Определены рейтинг оценки развития инвестиционного обеспечения зернопроизводства в Тернопольской области. Отмечено, что на развитие инвестиционного обеспечения зернопроизводства Тернопольской области влияют такие показатели, как высокая урожайность зерновых культур во всех категориях хозяйств, производство зерновых культур во всех категориях хозяйств, достаточное количество зерноуборочных комбайнов в сельскохозяйственных предприятиях, численность работников занятых в растениеводстве. Меньшего влияния получили показатели результата от реализации зерновых и зернобобовых культур, государственной поддержки сельского хозяйства за счет бюджетных дотацій.

Научная новизна. Состоит в обосновании главных компонент для определения интегральной оценки возможностей развития инвестиционного обеспечения зернопроизводства, в основе которого применение метода главных компонент в среде GRETЛ.

Практическая значимость. Практическое значение полученных результатов заключается в возможности использования при разработке механизма и стратегии инновационно - инвестиционного развития зернопроизводства, формировании программ инновационно - инвестиционного развития в Тернопольской области.

Ключевые слова. Инвестиционное обеспечение, показатели зернопроизводства, прогнозирования социально-экономических процессов, основные компоненты, устойчивое развитие.

Vytvytska O.D.

INTEGRAL EVALUATION OF OPPORTUNITIES OF INVESTMENT SUPPORT OF GRAIN PRODUCTION IN TERNOPIIL REGION

Purpose. The aim of the article is to determine the integral evaluation of the development of investment implementation of the grain production in Ternopil region on the basis of principal components and substantiate their rating.

Methodology of research. The methodological basis of research served econometric modeling based on the method of principal components with using the software package GRETЛ to define the rank of sustainable development of investment implementation of the grain production in Ternopil region and the analysis and synthesis to substantiate the indicators that contribute and prevent the development of investment implementation of the grain production in Ternopil region

Findings. The rating of evaluation of the development of investment implementation of the grain production in Ternopil region has been defined. It was emphasized that the development of grain production investment in Ternopil region was influenced by such factors as high grain crop capacity in all categories of farms, grain production in all categories of farms, sufficient number of combine harvesters at agricultural enterprises, the number of workers employed in crop production. The indicators of the result from the realization of grain and leguminous plants, state support for agriculture through budgetary subsidies have gained less influence.

Originality. It has been substantiated the main component for the definition of an integrated assessment of the investment opportunities of grain production, which is based on the application of the method of principal components in the area of GRETL.

Practical value. The practical significance of the obtained results is the possibility of their use in the development of mechanisms and strategies of innovation and investment development of grain production, formulating programs for innovation and investment development in the Ternopil region.

Key words. Investment implementation, indicators of grain production, forecasting of social and economic processes, the main components, sustainable development.

Талах В.І.

ФОРМИ ПРОЯВУ КРИЗИ В РЕГІОНАЛЬНИХ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМАХ

Мета. Висвітлення сутності та форм прояву кризи в розвитку регіону, характеру перебігу та можливих наслідків.

Методика дослідження: за існуючих загальних теоретичних джерел, методології та ставлення до основних проблем розвитку кризи з допомогою методів аналізу проведено дослідження наявних напрямів, які мають місце у працях вітчизняних і зарубіжних вчених.

На основі короткого історичного екскурсу та з допомогою методів синтезу систематизовано наукові підходи щодо наявних форм прояву кризи. При проведенні наукового дослідження кризових явищ, кризових ситуацій та кризових станів системно використані методи логічного та історичного підходів як до вивчення кожної форми зокрема, так і кризи – як економічної категорії в цілому.

Теоретичні засади (особливості) процесу формування та протікання кожної з форм прояву кризи розглянуті у глобальному взаємозалежному зв'язку регіонального рівня з загальнодержавним. З допомогою методів абстракції, індукції та дедукції досліджені чинники трансформації однієї форми прояву у іншу.

Проведене дослідження дозволило вдосконалити наявну систему форм протікання кризи та подати її у формі таблиці. Метод таблиць дозволив більш наочно показати переваги запропонованого доповнення існуючої теорії, акцентувати увагу на певних тенденціях, показати взаємозв'язок між формами прояву кризи, причинами їх активізації та локалізації.

Завершальним результатом проведеної роботи є певні узагальнення та висновки, що мають прикладне значення у напрямку запобігання чи полегшення самого характеру протікання кризи.

Результати: висвітлена сутність кризи, як економічної категорії, дана характеристика форм її прояву в розвитку соціально-економічних систем регіонів, розкриті можливі взаємозв'язки між ними, узагальнені причини їх активізації, масштаби локалізації, характер перебігу та можливі наслідки після проходження кожної з них.

Наукова новизна: запропоновано доповнити три класичні форми прояву кризи ще трьома, а саме: передкризовий стан, власне криза та посткризовий стан.

Практична значущість: поглиблена деталізація форм протікання кризи дозволить більш якісно реалізувати основне завдання антикризового управління регіонами – своєчасно розпізнати початок кризи, прискорити її перебіг та пом'якшити можливі наслідки.

Ключові слова: криза, регіон, кризове явище, кризова ситуація, кризовий стан, власне криза.

Талах В.И.

ФОРМЫ ПРОЯВЛЕНИЯ КРИЗИСА В РЕГИОНАЛЬНЫХ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКИХ СИСТЕМАХ

Цель: освещение сущности и форм проявления кризиса в развитии региона, характера хода и возможных последствий.

Методика исследования: при существующих общих теоретических источниках, методологии и отношениях к основным проблемам развития кризиса с помощью методов анализа проведены исследования имеющихся направлений, которые имеют место в трудах отечественных и зарубежных.

На основе короткого исторического экскурса и с помощью методов синтеза систематизированы научные подходы относительно имеющихся форм проявления кризиса. При проведении научного

исследования кризисных явлений, кризисных ситуаций и кризисных состояний системно использованные методы логического и исторического подходов как к изучению каждой формы в частности, так и кризисы – как экономической категории в целом.

Теоретические принципы (особенности) процесса формирования и протекания каждой из форм проявления кризиса рассмотрены в глобальной взаимосвязи региональных уровней с общегосударственным. С помощью методов абстракции, индукции и дедукции исследованы факторы трансформации одной формы проявления в другую.

Проведенное исследование позволило усовершенствовать имеющуюся систему форм протекания кризиса и подать ее в форме таблицы. Метод таблиц позволил более наглядно показать преимущества предложенного дополнения существующей теории, акцентировать внимание на определенных тенденциях, показать взаимосвязь между формами проявления кризиса, причинами их активизации и локализации.

Завершающим результатом проведенной работы являются определенные обобщения и выводы, которые имеют прикладное значение в направлении предотвращения или облегчения самого характера протекания кризиса.

Результаты: раскрыта сущность кризиса, как экономической категории, дана характеристика форм ее проявления в развитии социально-экономических систем регионов, раскрыты возможные взаимосвязи между ними, обобщены причины их активизации, масштабы локализации, характер хода и возможные последствия после прохождения каждой из них.

Научная новизна: предложено дополнить три классических формы проявления кризиса еще тремя, а именно: предкризисное состояние, собственно кризис и посткризисное состояние.

Практическая значимость: углубленная детализация форм протекания кризиса позволит более качественно реализовать основное задание антикризисного управления регионами – своевременно распознать начало кризиса, ускорить ее ход и смягчить возможные последствия.

Ключевые слова: кризис, регион, кризисное явление, кризисная ситуация, кризисное состояние, собственно кризис.

Talakh V.

FORMS OF CRISIS MANIFESTATION IN REGIONAL SOCIAL AND ECONOMIC SYSTEMS

Purpose. To highlight the nature and manifestations of the crisis in the development of the region, the nature of the course and possible consequences.

Methodology of research: Methods of analysis of existing crisis trends that are investigated in the scientific works of local and foreign researches are studied considering a brief historical excursion and using methods of systematized scientific approaches to existing forms of crisis.

Based on a brief historical excursion and by means of methods of synthesis, scientific approaches to existing forms of crisis are systematized. During scientific investigation of crises phenomena, crisis situations or crisis terms methods of logical and historical approaches to the study of each particular form and the crisis as an economic category as a whole are systematically used.

Theoretical principles (peculiarities) of the formation and progress of each of the manifestations of the global crisis are considered in interdependent relation on regional level and nationwide. Using the method of abstraction, induction and deduction factors that transfer one form of manifestation to another are investigated.

Provided investigation has allowed improving the existing system of forms of crisis flow and presenting it in tabular form. Method of tables allowed showing the advantages of the proposed amendments of the existing theories and focus on certain trends showing the relationship between the manifestations of the forms of crisis, the causes of their activation and localization.

The final result of this work is generalization and conclusions that have applied value in the prevention or facilitation of the character of the crisis flow.

Findings. The nature of the crisis as an economic category is highlighted. The characteristic forms of crisis manifestation in the social and economic development of the regions is uncovered. The reasons of crisis' forms activation, the extent of localization and nature of possible consequences are summarized.

Originality. Three classic forms of crisis are completed by three more, namely: pre-crisis situation, actually crisis and post-crisis situation.

Practical value. Profound detalization of forms of crisis flow will help to implement more efficiently the basic tasks of anticrisis management of the regions - to recognize the beginning of the crisis in time, to accelerate its progress and mitigate the consequences.

Key words: crisis, region, crisis phenomenon, crisis situation, crisis state, actually crisis.

Дронь Є.В., Паламарюк Ю.М.

ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ РЕГІОНУ

Мета. Основним завданнями проведеної роботи було визначення реального стану інвестиційного середовища та перспектив його розвитку в Чернівецькій області.

Методика дослідження В роботі був проведений аналітичний огляд наявної статистичної інформації. У ході проведення дослідження використані такі методи: теоретичного узагальнення – для обґрунтування поставлених завдань при дослідженні розвитку інвестиційного середовища; методи економічного та статистичного аналізу – для науково обґрунтованого вивчення об'єкта дослідження; системних досліджень – для класифікації факторів впливу на формування інвестиційного потенціалу території. Використовувалися також методи кількісного та якісного порівнянь при аналізі характеристик інвестиційного потенціалу регіону та при дослідженні напрямів інвестування.

Результати. В рамках проведеного дослідження визначено:

- рівень розвитку інвестиційного середовища не є достатнім для розвитку виробництва та впровадження інноваційних технологій;
- здійснення інвестування та нагромадження основних фондів виключно за рахунок само інвестування є складним завданням для підприємств регіону;
- існує реальна потреба в створенні програм, націлених на залучення прямих іноземних інвестицій в економіку регіону.

Наукова новизна. Новизна результату полягає у дослідженні інвестиційного середовища Чернівецької області та в виявленні напрямків вдосконалення заходів, які ініціюються з метою покращення та розвитку економіки краю.

Практична значущість. Результати дослідження можуть бути використані при визначенні напрямів вдосконалення заходів державної інвестиційної політики.

Ключові слова: інвестиції, основний капітал, зарубіжні інвестори, інвестиційно-інноваційна діяльність, структура інвестицій.

Дронь Е.В., Паламарюк Ю.М.

ИНВЕСТИЦИОННАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ КАК ФАКТОР РАЗВИТИЯ ПРЕДПРИЯТИЙ РЕГИОНА

Цель. Задачей проведенной работы было определение реального состояния инвестиционной среды и перспектив ее развития в Черновицкой области.

Методика исследования. В работе был проведен аналитический обзор имеющейся статистической информации. В ходе проведения исследования использованы такие методы: теоретического обобщения – для обоснования поставленных заданий при исследовании развития инвестиционной среды; методы экономического и статистического анализа – для научно обоснованного изучения объекта исследования; системных исследований – для классификации факторов влияния на формирование инвестиционного потенциала территории. Использовались также методы количественного и качественного сравнений при анализе характеристик инвестиционного потенциала региона и при исследованные направлений инвестирования.

Результаты. В рамках проведенного исследования определено:

- уровень развития инвестиционной среды не является достаточным для развития производства и внедрения инновационных технологий;
- осуществление инвестирования и нагромаждение основных фондов исключительно за счет само инвестирования является сложным заданием для предприятий региона;
- существует реальная потребность в созданных программ, нацеленных на привлечение прямых иностранных инвестиций в экономику региона.

Научная новизна. Новизна результата заключается в исследовании инвестиционной среды Черновицкой области и в обнаружении направлений совершенствования программ с целью развития экономики края.

Практическая значимость. Результаты исследования могут быть использованы при определении направлений совершенствования государственной инвестиционной политики.

Ключевые слова: инвестиции, основной капитал, зарубежные инвесторы, инвестиционно-инновационная деятельность, структура инвестиций.

Dron Ye.V., Palamariuk Yu.M.

INVESTMENT ACTIVITY AS A FACTOR OF THE DEVELOPMENT OF REGIONAL ENTERPRISES

Purpose. The main task was determination of the real state of investment environment and prospects of the development in the Chernivtsi region.

Methodology of research. The analytical review of existing statistical information was conducted in this article. During the study we used the following methods: theoretical generalization – for the substantiation of the tasks at research of the development of investment environment; methods of economic and statistical analysis – for the scientifically grounded study of research object; system researches – for

classification of factors of influence on forming of investment potential of territory. The methods of quantitative and quality comparisons were used also at the analysis of descriptions of investment potential of region and at investigational directions of investing.

Findings. It has been determined such conclusions:

- a level of the development of investment environment is not sufficient for development of production and introduction of innovative technologies;
- expediency of implementation the investment and accumulation of fixed assets exclusively by just investing;
- there is a requirement in created of the programs for bringing of foreign investments in the economy of region.

Originality. The novelty of the result consists in research of investment environment of the Chernivtsi region and in discovered the basic tendencies of its development. In particular, obtained result it can be used for forming of the system of measures for creation of favourable economic environment and stimulation of investment activity taking into account the retrospective features of functioning of regional economy.

Practical value. Results of the research can be used in determination of improvement directions of measures of state investment policy.

Key words: investments, fixed assets, foreign investors, investment and innovative activity, structure of investments.

Цопа М.Б.

АНАЛІЗ РИНКУ БЕЗАЛКОГОЛЬНОЇ ПРОДУКЦІЇ У ВІННИЦЬКІЙ ОБЛАСТІ. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ.

Мета. Проаналізувати ринок безалкогольної продукції у Вінницькій області та України в цілому. Виявити фактори, які вплинули на зменшення обсягів виробництва та реалізації, охарактеризувати найбільших виробників безалкогольних напоїв, розробити пропозиції для покращення реалізації обсягів даної продукції.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети у роботі використано наступні наукові прийоми і методи дослідження: аналізу і синтезу (для виявлення динаміки виробництва і реалізації продукції), наукової абстракції, системно-структурний (для загальної оцінки розвитку галузі), графічний метод (для ілюстрації динаміки розвитку галузі в регіоні на фоні показників по Україні).

Результати дослідження. Проведено аналіз ринку безалкогольної продукції у Вінницькій області та Україні в цілому і визначено тенденцію розвитку виробництва БАН. Охарактеризовано найбільших виробників безалкогольних напоїв. Розроблено пропозиції для покращення реалізації обсягів безалкогольних напоїв.

Наукова новизна. Дана оцінка стану ринку безалкогольної продукції у Вінницькій області та України в цілому і визначено тенденцію розвитку виробництва БАН.

Практична значущість. Отримані результати дослідження оформлені як пропозиції для впровадження, сприяють покращенню стану справ у сфері виробництва і реалізації безалкогольних напоїв.

Ключові слова: безалкогольна продукція, виробники, виробництво, ринок, реалізація.

Цопа М.Б.

АНАЛИЗ РЫНКА БЕЗАЛКОГОЛЬНОЙ ПРОДУКЦИИ В ВИННИЦКОЙ ОБЛАСТИ. ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ.

Цель. Проанализировать рынок безалкогольной продукции в Винницкой области и Украины в целом. Выявить факторы, которые повлияли на уменьшение объемов производства и реализации, охарактеризовать крупнейших производителей безалкогольных напитков, разработать предложения по улучшению реализации объемов данной продукции.

Методы исследования. Для достижения поставленной цели в работе использованы следующие научные приемы и методы исследования: анализа и синтеза (для выявления динамики производства и реализации продукции), научной абстракции, системно-структурный (для общей оценки развития отрасли), графический метод (для иллюстрации динамики развития отрасли в регионе на фоне показателей по Украине).

Результаты исследования. Проведен анализ рынка безалкогольной продукции в Винницкой области и Украины в целом и определены тенденции развития БАН. Охарактеризованы крупнейшие производители безалкогольных напитков. Разработаны предложения по улучшению реализации объемов безалкогольных напитков.

Научная новизна. Дана оценка состояния рынка безалкогольной продукции в Винницкой области и в Украине в целом и определены тенденции развития производства БАН.

Практическая значимость. Полученные результаты исследования оформлены как предложения для внедрения, способствуют улучшению состояния дел в сфере производства и реализации безалкогольных напитков.

Ключевые слова: безалкогольная продукция, производители, производство, рынок, реализация.

Tsopa M.B.

MARKET ANALYSIS OF SOFT DRINKS IN VINNYTSYA REGION. PROSPECTS OF DEVELOPMENT

Purpose. To analyze the soft drinks market in the Vinnytsia region and Ukraine in general. To identify the factors that influenced the decline in production and sales, to describe the largest producers of soft drinks, to develop proposals for improving the implementation of these products.

Methodology of research. To achieve this goal we used the following scientific techniques and methods: analysis and synthesis (to identify the dynamics of production and sales) scientific abstraction, systemic-structural (for the overall development of the industry) and graphical methods (for the illustration of the industry development dynamics in the region on the background of indicators in Ukraine).

Findings. The analysis of the soft drinks market in the Vinnytsia region and Ukraine in general was conducted and the trend of BAN development was defined. The largest soft drinks producers were characterized. The proposals for the implementation improving of soft drinks were developed.

Originality. The soft drinks market state in the Vinnytsia region and Ukraine in general was assessed and the trend of BAN development was defined.

Practical value. The research results were obtained and decorated as a plan for contributing to the improvement of the situation in the production and sales of soft drinks.

Key words: nonalcoholic products, manufacturers, production, market, realization

Галюк І.Б.

ЕНЕРГІЯ РОЗВИТКУ ОРГАНІЗАЦІЙНИХ СИСТЕМ

Мета. Визначення змісту процесу розвитку організаційної системи з позицій інноватизації та сутності енергії, яка забезпечує організаційний розвиток.

Методика дослідження. В статті використано низку теоретичних методів наукового дослідження. Зокрема, при проведенні огляду наукових основ нелінійного характеру розвитку організаційних систем та аналізу еволюційних поглядів щодо спірального характеру розвитку організаційних систем використано історичний метод дослідження. При дослідженні характеру енергії, яка забезпечує прогресивний розвиток організаційних систем, застосовано декомпозицію як елемент системного підходу. При визначенні специфіки складових енергії розвитку використано метод аналогій. В процесі наповнення змістом математичних формул, які визначають складові енергії розвитку, використано метод аналогій та метод формалізації. Метод аналогій застосовано також при представленні паралельності процесу перетворення творчої енергії індивідуума та процесу створення організаційних знань. Вивчення системного характеру функціонування організаційної системи забезпечено використанням методів аналізу та синтезу. Застосування методів екстраполяції та узагальнення дозволило сформулювати відповідні висновки із проведеного дослідження.

Результати. В результаті проведеного дослідження сформульовано пропозиції щодо ідентифікації енергії розвитку, яка забезпечує спіральний характер розвитку організаційної системи на засадах інноватизації і розширеного відтворення знань.

Наукова новизна. На відміну від існуючих підходів представлення характеру розвитку організаційних систем запропоновано розглядати розвиток як неперервний процес трансформації знань та перетворення енергії, що в комплексі забезпечує спіральність характеру розвитку організаційних систем.

Практична значущість. Отримані теоретичні результати у вигляді розрахункового матеріалу дозволять на практиці оцінити рівень прогресивності розвитку окремої організаційної системи.

Ключові слова: організаційний розвиток, енергія розвитку, інноватизація, творча енергія, організаційні знання.

Галюк І.Б.

ЭНЕРГИЯ РАЗВИТИЯ ОРГАНИЗАЦИОННЫХ СИСТЕМ

Цель. Определение содержания процесса развития организационной системы с позиций инноватизации и сущности энергии, обеспечивающей организационное развитие.

Методика исследования. В статье использован ряд теоретических методов научного исследования. В частности, при проведении осмотра научных основ нелинейного характера развития

организационных систем и анализа эволюционных взглядов относительно спирального характера развития организационных систем использован исторический метод исследования. При исследовании характера энергии, которая обеспечивает прогрессивное развитие организационных систем, применена декомпозиция как элемент системного подхода. При определении специфики составляющих энергии развития использован метод аналогий. В процессе наполнения содержанием математических формул, которые определяют составляющие энергии развития, использован метод аналогий и метод формализации. Метод аналогий применен также при представлении параллельности процесса преобразования творческой энергии индивидуума и процесса создания организационных знаний. Изучение системного характера функционирования организационной системы обеспечено путем использования методов анализа и синтеза. Применение методов экстраполяции и обобщения позволило сформулировать соответствующие выводы из проведенного исследования.

Результаты. В результате проведенного исследования сформулированы предложения по идентификации энергии развития, которая обеспечивает спиральный характер развития организационной системы на основе инноватизации и расширенного воспроизводства знаний.

Научная новизна. В отличие от существующих подходов представления характера развития организационных систем предложено рассматривать развитие как непрерывный процесс трансформации знаний и преобразования энергии, в комплексе обеспечивающих спиральность характера развития организационных систем.

Практическая значимость. Полученные теоретические результаты в виде расчетного материала позволят на практике оценить уровень прогрессивности развития отдельной организационной системы.

Ключевые слова: организационное развитие, энергия развития, инноватизация, творческая энергия, организационные знания.

Haliuk I.B.

ENERGY OF DEVELOPMENT THE ORGANIZATIONAL SYSTEMS

Purpose. It is determination the essence of the process of development organizational systems from the standpoint innovatization and essence of an energy that provides organizational development.

Methodology of research. This paper uses a number of theoretical methods of scientific research. In particular, in a review of research on nonlinear nature of organizational systems and analyze the evolution of views on the spiral nature of organizational systems used the historical method of research. In the study of the nature of energy, which provides progressive development of organizational systems, decomposition is applied as part of a systematic approach. In determining the specific components of the power of development used the method of analogy. In the process of filling the content of mathematical formulas that define the components of energy development, the method of analogies and method of formalization are used. The method of analogies used in presenting the parallel process of converting the creative energy of the individual and process of creation the organizational knowledge. Study of systemic functioning organizational system is provided using the methods of analysis and synthesis. Application of extrapolation and generalization allowed to formulate appropriate conclusions from the study.

Findings. As a result of this research we formulated proposal to identify energy development, which provides a coiled nature of organizational system based on innovatization and expanded reproduction of knowledge.

Originality. Unlike existing approaches represent the nature of organizational systems we proposed to consider development as a continuous process of transformation of knowledge and power conversion that provides spiral nature of organizational systems.

Practical value. The theoretical results can use in practice to assess the level of progressivity of separate organizational system.

Key words: organizational development, energy development, innovatization, creative energy, organizational knowledge.

Кошель А.О.

МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ РОЗРОБКИ РОБОЧИХ ПРОЄКТІВ ЗЕМЛЕУСТРОЮ, ЩОДО ЗНЯТТЯ, ПЕРЕНЕСЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ РОДЮЧОГО ШАРУ ҐРУНТУ

Мета. Висвітлення методологічних основ щодо розробки робочих проєктів землеустрою, щодо зняття, перенесення та використання ґрунтового покриву.

Методика дослідження. Методологічну основу для написання статті складають праці зарубіжних та вітчизняних вчених економістів-природників, їх наукові розробки, нормативно-правові документи, дані науково-практичних конференцій, періодичні публікації. Стаття написана на основі

діалектичного методу пізнання екологічних та економічних явищ, системного підходу до аналізу процесу раціонального використання та охорони земель. При вирішенні поставлених завдань у роботі використовувалися такі методи: ретроспективний (для аналізу існуючого стану проблеми); монографічний (при опрацюванні наукових публікацій з питань еколого-економічної природи використання та охорони земель, аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розробки робочих проектів землеустрою, природи та функціонування сучасної сфери земельних відносин, нормативних документів з питань раціонального використання та охорони земель, енциклопедій); економіко-статистичний (при аналізі стану використання земель в Україні).

Результати. Результатами дослідження є методологічні основи щодо розробки проектів землеустрою щодо зняття, перенесення та використання родючого шару ґрунту. Сформовані структурні елементи робочого проекту землеустрою з їх змістовним описом.

Наукова новизна. Запропоновані методологічні основи, на відміну від існуючих базуються на умовах ринкової економіки, що дозволяє перейти на якісно новий рівень розробки землевпорядної документації.

Практична значущість. Результати дослідження можуть бути використанні територіальними органами Держземагенства та суб'єктами підприємницької діяльності для розробки землевпорядної документації та створення еталонну.

Ключові слова. Земельна ділянка, землеустрій, робочий проект землеустрою, раціональне використання, охорона земель, родючий шар ґрунту.

Кошель А.А.

МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ РАЗРАБОТКИ РАБОЧИХ ПРОЕКТОВ ЗЕМЛЕУСТРОЙСТВА ПО СНЯТИЮ, ПЕРЕНОСУ И ИСПОЛЬЗОВАНИЮ ПЛОДОРОДНОГО СЛОЯ ПОЧВЫ

Цель. Освещение методологических основ по разработке рабочих проектов землеустройства по снятию, переносу и использованию почвенного покрова .

Методика исследования. Методологическую основу для написания статьи составляют труды зарубежных и отечественных ученых экономистов - естественников, их научные разработки, нормативно - правовые документы, данные научно - практичных конференций, периодические публикации. Статья написана на основе диалектического метода познания экологических и экономических явлений, системного подхода к анализу процесса рационального использования и охраны земель. При решении поставленных задач в работе использовались следующие методы: ретроспективный (для анализа существующего состояния проблемы); монографический (при обработке научных публикаций по вопросам эколого - экономической природы использования и охраны земель, анализа отечественного и зарубежного опыта разработки рабочих проектов землеустройства, природы и функционирования современной сферы земельных отношений, нормативных документов по вопросам рационального использования и охраны земель, энциклопедий), экономико-статистический (при анализе состояния использования земель в Украине) .

Результаты. Результатами исследования являются методологические основы по разработке проектов землеустройства по снятию, переноски и использования плодородного слоя почвы. Сформированные структурные элементы рабочего проекта землеустройства по их содержательным описанием.

Научная новизна. Предложенные методологические основы, в отличие от существующих базируются на условиях рыночной экономики, позволяет перейти на качественно новый уровень разработки землеустроительной документации .

Практическая значимость. Результаты исследования могут быть использованы территориальными органами Госземагентства и субъектами предпринимательской деятельности для разработки землеустроительной документации и создание эталонной.

Ключевые слова. Земельный участок, землеустройство, рабочий проект землеустройства, рациональное использование, охрана земель, плодородный слой почвы.

Koshel A.O.

THE METHODOLOGICAL BASIS OF THE DEVELOPMENT OF THE WORKING DRAFT LAND ON REMOVAL, TRANSFER AND USE OF TOPSOIL

Purpose. The aim of the article is elucidation of methodological foundations according to the development of working draft of land management, on removal, transfer and use of soil.

Methodology of research. The works of foreign and domestic scientists, economists and naturalists, their scientific development, legal documents, scientific and practical conferences, periodical publications constitute the methodological basis of the article. The article has been written on the basis of the dialectical method of cognition of environmental and economic effects, systematic approach to the analysis of the process of rational use and protection of land. In solving the tasks we used the following methods in the article: retrospective (to analyze the current state of the problem); monographic (to process the scientific publications on environmental and economic nature of land use and protection of land), analysis of domestic

and foreign work experience in developing of land management projects, the nature and functioning of the sphere of land relations, regulations on the rational use and protection of land, encyclopedias), economics and statistics (in the analysis of land use in Ukraine).

Findings. The methodological basis for the development of land management projects on the removal, transfer and use of topsoil are the results of research. The structural elements of the working draft land with their meaningful description have been formed.

Originality. The methodological bases, unlike existing based on a market economy, allowing access to a new level of development of land documents have been proposed.

Practical value. The results can be used by The State Agency for Land Resources of Ukraine territorial authorities and entrepreneurs to develop land documents and creating a reference.

Key words. Stead, land management, work project of land management, rational use, land protection, topsoil.

Плотнікова М.Ф.

БАГАТОФУНКЦІОНАЛЬНИЙ РОЗВИТОК СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

Метою дослідження є обґрунтування сутності та організаційно-господарських умов розвитку сільських територій.

Методика дослідження. Методологічну основу дослідження становлять діалектичний метод пізнання, методологія системного аналізу, інжинірингова парадигма. У роботі використано сучасні загальнонаукові та спеціальні методи дослідження, зокрема логічний та аналізу і синтезу – для розробки концептуальної моделі формування ключових засад сільського розвитку; вивчення структури його управління та моніторингу, обґрунтування принципів функціонування; логічний та історичний – для систематизації даних з процесів економічних змін національного господарства, що дозволило визначити специфічні тенденції розвитку сільських територій України та запропонувати підходи до їх оптимізації.

Вирішення поставленого завдання здійснювалося на основі аналізу теоретико-методологічних засад розвитку вітчизняної та міжнародної соціально-політичної, організаційно-економічної та історико-культурної систем, багатоаспектного вивчення масових явищ функціонування та розвитку сільських територій в Україні та світі, застосування широкого спектру загальнотеоретичних методів пізнання (монографічного, графічного, аналізу, синтезу, індукції, дедукції, аналогії, абстрагування, конкретизації, формалізації, спостереження, експерименту і т.п.); прикладних способів аналізу (системного аналізу, економіко-статистичного, нормативного, статистичного, балансового, розрахунково-конструктивного, абстрактно-логічного, експериментального і т.п.).

Результати. Досліджено пріоритети очікування жителів сільських поселень. Визначено рівень соціально-економічної привабливості сільського способу життя. Проведено оцінку перспектив органічного розвитку та відродження сільських територій на основі багатофункціонального підходу. Запропоновано Проект «Родова садиба», який сприятиме оптимізації управління сільськими територіями на основі активізації діяльності сільської громади, врегулюванню земельних відносин шляхом підвищення відповідальності власників та користувачів, посиленню соціальної захищеності селян, підвищення рівня їх добробуту. Обґрунтовано методику визначення потенційної продуктивності сільських територій на основі виміру валового продукту та забезпечення якості життя поселенців.

Наукова новизна. Визначено цілі та складові механізму реалізації цілей розвитку сільських територій, обґрунтовано засади розподілу повноважень щодо управління сільськими територіями.

Практична значущість. Отримані результати дослідження можуть бути використані для розробки програми соціально-економічного розвитку сільських населених пунктів. Вони сприятимуть багатофункціональному підходу в управлінні, системному вирішенню проблем сільських територій, виявленню резервів їх подальшого розвитку.

Ключові слова: сільські території, системні зрушення, багатофункціональність, сільський розвиток, органічне виробництво, екологізація.

Плотнікова М.Ф.

МНОГОФУНКЦИОНАЛЬНОЕ РАЗВИТИЕ СЕЛЬСКИХ ТЕРРИТОРИЙ

Целью исследования является обоснование сущности и организационно-хозяйственных условий развития сельских территорий.

Методика исследования. Методологическую основу исследования составляют диалектический метод познания, методология системного анализа, инжиниринговая парадигма. В работе использованы современные общенаучные и специальные методы исследования, в частности логический и анализа и синтеза – для разработки концептуальной модели формирования ключевых основ сельского развития, изучение структуры его управления и мониторинга, обоснование

принципов функціонування; логічний і історичний – для систематизації даних по процесам економічних змін національного господарства, що дозволило визначити специфічні тенденції розвитку сільських територій України і запропонувати підходи к їх оптимізації.

Рішення поставленої задачі здійснювалось на основі аналізу теоретико-методологічних основ розвитку національної і міжнародної соціально-політичної, організаційно-економічної і історико-культурної систем, багатоаспектного вивчення масових явищ функціонування і розвитку сільських територій в Україні і світі, застосування широкого спектра загальнонаукових методів пізнання (монографічного, графічного, аналізу, синтезу, індукції, дедукції, аналогії, абстрагування, конкретизації, формалізації, спостереження, експерименту і т.п.); прикладних способів аналізу (системного аналізу, економіко-статистичного, нормативного, статистичного, балансового, розрахунково-конструктивного, абстрактно-логічного, експериментального і т.п.).

Результати. Вивчено пріоритети очікування жителів сільських поселень. Визначено рівень соціально - економічної привабливості сільського образу життя. Проведено оцінку перспектив органічного розвитку і відродження сільських територій на основі багатофункціонального підходу. Запропоновано Проект «Родова усадьба», який буде сприяти оптимізації управління сільськими територіями на основі активізації діяльності сільської громади, регулюванню земельних відносин шляхом підвищення відповідальності власників і користувачів, посиленню соціальної захищеності крістьян, підвищення рівня їх благополуччя. Обґрунтовано методика визначення потенціальної продуктивності сільських територій на основі вимірювання валового продукту і якості життя поселенців.

Наукова новизна. Визначено цілі і складові механізми реалізації цілей розвитку сільських територій, обґрунтовано принципи розподілу повноважень по управлінню сільськими територіями.

Практична значимість. Отримані результати дослідження можуть бути використані для розробки програми соціально - економічного розвитку сільських населених пунктів. Вони будуть сприяти багатофункціональному підходу в управлінні, системному вирішенню проблем сільських територій, виявленню резервів їх подальшого розвитку.

Ключові слова: системні зміни, багатофункціональність, сільське розвиток, сільські території, органічне виробництво, екологізація.

Plotnikova M.F.

MULTIFUNCTIONAL RURAL DEVELOPMENT

Purpose. The purpose of the research is to justify the nature and organizational and economic conditions of rural development.

Methodology of research. The methodological basis of research is the dialectical method of cognition, methodology of systems analysis, інжинірингова engineering paradigm.

The modern special and general scientific research methods have been used in the article. Among them are: logical method and analysis and synthesis – for the development of conceptual model of the basic components of rural development, the study of the structure of its management and monitoring, justification principles of functioning; logical and historical methods - to systematize data on the processes of economic change of the national economy, which allowed to identify specific tendencies of the rural territories development in Ukraine and propose approaches to their optimization.

Solution of the problem was carried out by analyzing the theoretical and methodological foundations of the development of national and international social and political, organizational and economical, historical and cultural systems, multidimensional study of mass phenomena of functioning and development of rural areas in Ukraine and abroad, the use of a wide range of general theoretical methods of cognition (monograph, graphic, analysis, synthesis, induction, deduction, analogy, abstraction, concretization, formalization, observation, experiment, etc.), applied methods of analysis (system analysis, economical and statistical, regulatory, statistical, balance analysis, settlement and constructive, abstract and logical, experimental, etc.).

Findings. Priorities of expectations of residents of rural settlements have been investigated. It has been determined the level of social and economic attractiveness of rural life. An assessment of the prospects for organic growth and revival of rural territories based on multifunction approach has been conducted.

It has been proposed a project "The generic farmstead" which will optimize the management of rural areas based on the revitalization of rural communities, regulation of land relations by increasing the liability of owners and users, enhancing of social protection of farmers, improving their welfare. It has been substantiated methods of determination potential productivity of rural territories based on the measurement of gross domestic product and quality assurance of settlers' life.

Originality. Purposes and components of the mechanism of realization of aims of rural development have been defined; principles of division of powers regarding the management of rural areas have been substantiated.

Practical value. Obtained findings can be used to develop the program of social and economic development of rural settlements. The results will contribute to the multifunctional approach in management, system solving the problems of rural areas, identifying reserves for their further development.

Key words: rural territories, system shifts, multifunctionality, rural development, organic production, ecologization.

Ковтуненко К.В., Гутарева Ю.В.

КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЯ ЯК ПРОЦЕС ВПРОВАДЖЕННЯ І ПІДТРИМКИ ІННОВАЦІЙНИХ РОЗРОБОК

Мета. Теоретичне осмислення поняття комерціалізація як процесу і результату, її загальних аспектів та етапів здійснення на світовому ринку інноваційних розробок. Проаналізувати зміст та особливості способів комерціалізації інновацій.

Методика дослідження. В процесі дослідження проблеми використано загальні наукові методи: аналіз (для розуміння сутності поняття «комерціалізація», проаналізовані його етапи та учасники) синтез, дедукція (проаналізовано поняття «комерціалізації», та конкретні аспекти комерціалізації), порівняння (знаходження спільних і відмінних ознак поняття та порівняння висловлювань науковців щодо термінологічного апарату поняття «комерціалізація»), класифікація (поділ і групування учасників та способів процесу комерціалізації за певною ознакою) та метод узагальнення, за допомогою якого зроблено загальні висновки.

Результати. Обґрунтовано сутність поняття «комерціалізація». Визначено основні етапи процесу комерціалізації. Сформовано загальні способи комерціалізації інновацій.

Наукова новизна. Встановлено, що для ефективної комерціалізації слід приділяти велику увагу вибору способу комерціалізації, оскільки від нього залежить розмір прибутку, одержуваний розробником в перспективі.

Практична значущість. Полягає у тому, що результати наукового дослідження ґрунтовно розкривають основний зміст поняття комерціалізація; обґрунтовані практичні рекомендації щодо раціонального використання способів комерціалізації інновацій.

Ключові слова. Інноваційний процес, комерціалізація, етапи комерціалізації, способи комерціалізації інновацій.

Ковтуненко К.В., Гутарева Ю.В.

КОММЕРЦІАЛІЗАЦІЯ КАК ПРОЦЕСС ВНЕДРЕНИЯ И ПОДДЕРЖКИ ИННОВАЦИОННЫХ РАЗРАБОТОК

Цель. Теоретическое осмысление понятия коммерциализация как процесса и результата, ее общих аспектов и этапов осуществления на мировом рынке инновационных разработок. Проанализировать содержание и особенности способов коммерциализации инноваций.

Методика исследования. В процессе исследования проблемы использованы общие научные методы: анализ (для понимания сущности понятия «коммерциализация», проанализированы его этапы и участники) синтез, дедукция (проанализированы понятия «коммерциализации», и конкретные аспекты коммерциализации), сравнение (нахождение общих и отличительных признаков понятия и сравнения высказываний ученых о терминологического аппарата понятия «коммерциализация»), классификация (деление и группировка участников и способов процесса коммерциализации по определенному признаку) и метод обобщения, с помощью которого сделаны общие выводы.

Результаты. Обоснована сущность понятия «коммерциализация». Определены основные этапы процесса коммерциализации. Сформированы общие способы коммерциализации инноваций.

Научная новизна. Установлено, что для эффективной коммерциализации следует уделять большое внимание выбору способа коммерциализации, поскольку от него зависит размер прибыли, получаемый разработчиком в перспективе.

Практическая значимость. Заключается в том, что результаты научного исследования основательно раскрывают основное содержание понятия коммерциализация; обоснованы практические рекомендации по рациональному использованию способов коммерциализации инноваций.

Ключевые слова. Инновационный процесс, коммерциализация, этапы коммерциализации, способы коммерциализации инноваций.

Kovtunenکو K.V., Hutareva Yu.V.

COMMERCIALIZATION AS A PROCESS OF IMPLEMENTATION AND SUPPORT INNOVATIONS

Purpose. A theoretical understanding of the concept of commercialisation as a process and as a result, its common aspects and implementation phases on the world market of innovative developments. To analyze the content and particular properties of innovation commercialization methods.

Methodology of research. General scientific methods are used in the problem investigation process: analysis (in order to understand the nature of the concept of «commercialization», its participants and the steps involved are analyzed), synthesis, deduction (the concepts of «commercialization» are analyzed, as well as the concrete aspects of commercialization), comparison (pinpointing common and distinguishing features of comparison of scientists' statements about the nomenclature of the concept of «commercialization»), classification (division and grouping of participants and commercialization process methods according to a particular feature) and a generalization method used to arrive at general conclusions.

Findings. The nature of the concept of «commercialization» is substantiated. The basal phases of the commercialization process are established. General innovation commercialization methods are formed.

Originality. It has been established that more attention needs to be paid to the selection of a commercialization method in order to have effective commercialization, because this determines the profits received by the developer in the long term.

Practical value. The main point is that the results of scientific research substantially reveal the base content of the concept of commercialization; practical recommendations regarding rational use of innovation commercialization methods are established.

Key words. Innovation process, commercialization, commercialization phases, innovation commercialization methods.

Давлетбаева Н.Б.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ КОМПЛЕКСНОЇ ОЦІНКИ ПРОЕКТІВ СТВОРЕННЯ ІНТЕГРОВАНІХ КОРПОРАТИВНИХ СТРУКТУР

Мета. Метою статті є обґрунтування теоретико-методологічних основ комплексної оцінки проектів створення інтегрованих корпоративних структур.

Методика дослідження. Для досягнення поставленої мети у роботі використано наступні наукові прийоми і методи дослідження: аналізу і синтезу (при обґрунтуванні рішень про економічну доцільність створення інтегрованих корпоративних структур), наукової абстракції (для уточнення змісту поняття «інтегровані корпоративні структури» з врахуванням поглядів сучасних вчених-економістів); системно-структурний метод (для визначення варіантів організації внутрішньо групових взаєморозрахунків між учасниками вертикально-інтегрованих корпорацій).

Результати дослідження. Обґрунтована економічна доцільність створення інтегрованих корпоративних структур, яка заснована на комплексній оцінці різних варіантів інтеграції, на основі якісних і кількісних характеристик проекту і його учасників. Визначені варіанти організації внутрішньогрупових взаєморозрахунків між учасниками вертикально-інтегрованих корпорацій.

Наукова новизна результатів дослідження полягає в обґрунтуванні теоретико-методологічних основ комплексної оцінки проектів створення інтегрованих корпоративних структур.

Практична значущість. Отримані результати дослідження є основою для розробки проектів науково обґрунтованого розвитку інтегрованих корпоративних структур.

Ключові слова: корпорація, проекти, інтеграція, корпоративна структура, інтегрована структура, соціально-економічна ефективність, системний підхід.

Давлетбаева Н.Б.

ТЕОРЕТИКО - МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ КОМПЛЕКСНОЙ ОЦЕНКИ ПРОЕКТОВ СОЗДАНИЯ ИНТЕГРИРОВАННЫХ КОРПОРАТИВНЫХ СТРУКТУР

Цель. Целью статьи является обоснование теоретико - методологических основ комплексной оценки проектов создания интегрированных корпоративных структур .

Методика исследования. Для достижения поставленной цели в работе использованы следующие научные приемы и методы исследования: анализа и синтеза (при обосновании решений об экономической целесообразности создания интегрированных корпоративных структур); научной абстракции (для уточнения содержания понятия «интегрированные корпоративные структуры» с учетом взглядов современных ученых - экономистов); системно - структурный метод (для определения вариантов организации внутригрупповых взаиморасчетов между участниками вертикально-интегрированных корпорацій).

Результаты исследования. Обоснована экономическая целесообразность создания интегрированных корпоративных структур, основанная на комплексной оценке различных вариантов интеграции, на основе качественных и количественных характеристик проекта и его участников. Определены варианты организации внутригрупповых взаиморасчетов между участниками вертикально-интегрированных корпораций.

Научная новизна исследования заключается в обосновании теоретико-методологических основ комплексной оценки проектов создания интегрированных корпоративных структур.

Практическая значимость. Полученные результаты исследования являются основой для разработки проектов научно обоснованного развития интегрированных корпоративных структур.

Ключевые слова: корпорация, проекты, интеграция, корпоративная структура, интегрированная структура, социально-экономическая эффективность, системный подход.

Davletbayeva N.B.

THEORETICAL AND METHODOLOGICAL BASIS OF COMPREHENSIVE EVALUATION OF PROJECTS OF CREATING INTEGRATED CORPORATE STRUCTURE

Purpose. The purpose of the paper is to study the theoretical and methodological basis of comprehensive evaluation of projects creating integrated corporate structures.

Methodology of research. To achieve the purpose of work the following research techniques and methods are used: analysis and synthesis (in substantiating decisions about the economic feasibility of creating integrated corporate structures), scientific abstraction (for clarification of what constitutes "integrated corporate structure", taking into account the views of modern scientists and economists), systemic-structural method (to determine options of organization of inner group mutual settlements between participants of vertically integrated corporations).

Findings. The economic feasibility of creating integrated corporate structure, which is based on a comprehensive evaluation of various options of integration, based on qualitative and quantitative characteristics of the project and its participants is substantiated.

Options for the organization of inner group settlements between the parties of vertically integrated corporations are identified.

Originality. Scientific novelty of the results of the study is in substantiation of the theoretical and methodological basis of comprehensive evaluation of projects creating integrated corporate structures.

Practical value. These results of the research are the basis for project designs of science-based development of integrated corporate structures.

Key words: corporation, projects, integration, corporate structure, integrated structure, socio-economic efficiency, systematic approach.

Лаврів Л.А.

БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ У ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ: БАЗОВІ ПРОЦЕДУРИ ТА ОСНОВНІ МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ

Мета. Розкриття методики формування структурних елементів бізнес-плану у рамках процедур планування.

Методика дослідження. У процесі дослідження використано інструментарій: аналізу та синтезу – при розкритті призначення бізнес-плану; монографічного методу – у ході трактування дефініції бізнес-плану; абстрактно-логічного аналізу, аналогій і ін. – для розкриття процедури із вивчення інтересів сторін, зацікавлених у бізнес-проекті, та їх узгодження; аналізу документів – при висвітленні необхідності розроблення бізнес-плану на замовлення органів влади, а також у рамках розкриття основних вітчизняних і міжнародних стандартів з розроблення бізнес-планів; графічного методу – у ході наочного представлення орієнтовної структури розділів бізнес-планів, призначених для різних замовників тощо.

Результати. Висвітлено необхідність здійснення бізнес-планування, розкрито призначення бізнес-плану у діяльності організації та узагальнене трактування його дефініції.

Уточнено основні етапи процесу бізнес-планування. Представлено структуру бізнес-плану, уніфіковану відповідно до міжнародних стандартів (TACIS; ЄБРР; UNIDO) і вітчизняних методик.

Охарактеризовано систему процедур, які повинні лежати в основі процесу розроблення бізнес-плану для його раціоналізації. Це, зокрема: організаційні процедури, процедури та технології планування, процедури зі збору й оброблення інформації; процедури з написання проекту бізнес-плану; процедури із вивчення інтересів сторін, зацікавлених у бізнес-проекті, та їх узгодження із інтересами організації. Окреслено основні вимоги до оформлення бізнес-плану і форм його презентації.

Наукова новизна полягає у розвитку теоретичних положень та виробленні концептуального підходу щодо раціоналізації бізнес-планування крізь призму процедур з розроблення бізнес-плану.

Практична значущість. В умовах різноманітності методик бізнес-планування, які об'єктивно не можуть стати єдиними та уніфікованими для організацій усіх типів та видів, запропонована система процедур складання бізнес-плану може посприяти раціоналізації праці відповідних суб'єктів та забезпеченню результативності усього процесу.

Ключові слова: бізнес-план, методика бізнес-планування, процедури з розроблення бізнес-плану.

Лаврив Л. А.

БИЗНЕС-ПЛАНИРОВАНИЕ В ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ОРГАНИЗАЦИИ: БАЗИСНЫЕ ПРОЦЕДУРЫ И ОСНОВНЫЕ МЕТОДИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ

Цель - раскрытие методики формирования структурных элементов бизнес-плана в рамках процедур планирования.

Методика исследования. В процессе исследования использован инструментарий: анализа и синтеза – при раскрытии назначение бизнес-плана; монографического метода – в ходе трактовки дефиниции бизнес-плана; абстрактно-логического анализа, аналогий и др. – для раскрытия процедуры по изучению интересов сторон, заинтересованных в бизнес - проекте, и их согласования; анализа документов – при освещении необходимости разработки бизнес-плана по заказу органов власти, а также в рамках раскрытия основных отечественных и международных стандартов по разработке бизнес-планов; графического метода – в ходе наглядного представления ориентировочной структуры разделов бизнес-планов, предназначенных для различных заказчиков и т.д.

Результаты. Освещена необходимость осуществления бизнес - планирования, раскрыты назначение бизнес-плана в деятельности организации и обобщена трактовка его дефиниции.

Уточнены основные этапы процесса бизнес - планирования. Представлена структура бизнес-плана, унифицированная в соответствии с международными стандартами (TACIS; ЕБРР; UNIDO) и отечественными методиками.

Охарактеризована система процедур, которые должны лежать в основе процесса разработки бизнес-плана для его рационализации. Это, в частности: организационные процедуры, процедуры и технологии планирования, процедуры по сбору и обработке информации, процедуры по написанию проекта бизнес-плана, процедуры по изучению интересов сторон, заинтересованных в бизнес - проекте, и их согласования с интересами организации. Определены основные требования к оформлению бизнес-плана и формам его презентации.

Научная новизна заключается в развитии теоретических положений и выработке концептуального подхода к рационализации бизнес - планирования сквозь призму процедур по разработке бизнес-плана.

Практическая значимость. В условиях разнообразия методик бизнес-планирования, которые объективно не могут стать единственными и унифицированными для организаций всех типов и видов, предложенная система процедур составления бизнес-плана может помочь рационализации труда соответствующих субъектов и обеспечению результативности всего процесса.

Ключевые слова: бизнес-план, методика бизнес - планирования, процедуры по разработке бизнес-плана.

Lavriv L.A.

THE BUSINESS PLANNING IN THE ACTIVITIES OF ORGANIZATION: THE BASIC PROCEDURES AND METHODOLOGICAL APPROACHES

Purpose. The purpose of the article is to disclosure of methodical approaches of forming structural elements of a Business Plan as a part of planning procedures.

Methodology of research. The study used instruments: analysis and synthesis - the disclosure purpose Business Plan, monographic method - in the course of treatment definition Business Plan; abstract and logical analysis, analogies and others - Procedures for the disclosure of the learning interests of the parties interested in the business project and coordination; analysis of documents - highlighting the need for developing a Business Plan to order authorities, as well as part of the disclosure of major national and international standards for the development of Business Plans; graphical method - during a visual representation of the approximate structure sections of Business Plans designed for different customers and so on.

Findings. The need for business planning described the appointment of a Business Plan for the organizations are highlights and interpretations of its definition are generalized.

The basic stages of business planning are specifies. The structure of a business plan, a unified according to international standards (TACIS; EBRD; UNIDO) and native methods are given.

The system of procedures that should underlie the process of developing a Business Plan for its rationalization is characterized. These include: organizational procedures, processes and technology planning, procedures for collecting and processing information, procedures for drafting a Business Plan, procedures for the study of the parties interested in the business project and coordination of the interests of the organization. The basic requirements to the Business Plan and the forms of its presentation are outlined.

Originality. Scientific novelty lies in the development of theoretical propositions and developing a conceptual approach to streamlining business planning procedures in the light of the development of a Business Plan.

Practical value. With a variety of business planning techniques that objective can't be united and unified for organizations of all types and kinds, practical application during the business planning of the proposed procedures can contribute to the rationalization of work relevant actors and ensuring the effectiveness of the process.

Key words: business plan, business planning methods, procedures to develop a business plan.

Драбаніч А.В., Немировський В.Д.
ЯКІСТЬ ПРОДУКЦІЇ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ЦІНУ

Метою дослідження є обґрунтування показників впливу якості продукції на її ціну в сучасних умовах інтеграційних процесів та трансформації економіки.

Методика дослідження. Методологічною основою досліджень слугували загально філософські принципи і методи пізнання, зокрема: прийоми дедукції та індукції, історико-логічний метод для розкриття поняття якості та ціни, методи аналізу статистично-економічної інформації та графоаналітичного аналізу при дослідженні тенденцій впливу якості продукції на її ціну; аналізу та синтезу при обґрунтуванні пропозицій покращення системи ціноутворення.

Результати дослідження. В роботі сформовані критерії вибору ціни і надані пропозиції, які дають змогу з об'єктивних позицій підійти до процесу формування ціни в умовах маркетингової діяльності підприємства. Також обґрунтовано, що конкретне рішення при встановленні ціни повинно формуватися як єдина інтегрована система з урахуванням існуючого взаємозв'язку цін на товари і якості, співвідношення цін підприємства і цін конкурентів та інших особливостей діяльності.

Наукова новизна. Дане дослідження обґрунтовує показники впливу якості продукції на ціну і дають змогу з об'єктивних позицій підійти до процесу її формування в умовах маркетингової діяльності підприємств.

Практична цінність. Результати дослідження дадуть змогу підприємству залежно від ринкової ситуації встановити ціну на продукцію, зважаючи на можливі наслідки кожного з варіантів цінового рішення.

Ключові слова: ціна, ціноутворення, конкурентоспроможність, інтегральна оцінка якості, технічні параметри продукції.

Драбаніч А.В., Немировский В.Д.
КАЧЕСТВО ПРОДУКЦИИ И ЕЁ ВЛИЯНИЕ НА ЦЕНУ

Целью исследования является обоснование показателей влияния качества продукции на ее цену в современных условиях интеграционных процессов и трансформации экономики.

Методика исследования. Методологической основой исследований послужили общие философские принципы и методы познания, в частности : приемы дедукции и индукции, историко - логический метод для раскрытия понятия качества и цены, методы анализа статистически-экономической информации и графоаналитического анализа при исследовании тенденций влияния качества продукции на ее цену; анализа и синтеза при обосновании предложений улучшения системы ценообразования.

Результаты исследования. В работе сформированы критерии выбора цены и предоставлены предложения, позволяющие с объективных позиций подойти к процессу формирования цены в условиях маркетинговой деятельности предприятия. Также обосновано, что конкретное решение при установлении цены должно формироваться как единая интегрированная система на базе существующей взаимосвязи цен на товары и качества, соотношение цен предприятия и цен конкурентов и других особенностей деятельности.

Научная новизна. Данное исследование обосновывает показатели влияния качества продукции на цену и позволяют по объективным позициям подойти к процессу ее формирования в условиях маркетинговой деятельности предприятий.

Практическая ценность. Результаты исследования позволят предприятию в зависимости от рыночной ситуации установить цену на продукцию, несмотря на возможные последствия каждого из вариантов ценового решения.

Ключевые слова: цена, ценообразование, конкурентоспособность, интегральная оценка качества, технические параметры продукции .

Drabanich A.V., Nemirovsky V.D.

PRODUCT QUALITY AND ITS INFLUENCE ON THE PRICE

Purpose. The study aims to study the impact of product quality performance at its price in today's integration process and economic transformation.

Methodology of research. The methodological basis of research served as a general philosophical principles and methods of learning, such as: methods of deduction and induction, historic and logical method to disclose the concept of quality and price, methods of analysis of statistical and economic information and graphic-analytical analysis of trends in the study of the impact of product quality on its price, analysis and synthesis in justifying offers for better pricing.

Findings. In the work formed the selection criteria for price are available that allow for objective position to approach the process of pricing in the marketing of the company. It was also proved that a particular solution in setting a price should be formed as a single integrated system, taking into account the existing correlation of prices of goods and quality, price ratio of enterprise and competitors' prices and other characteristics of activities.

Originality. This study substantiates the performance impact of quality on price and allow for objective position to approach the process of its formation in marketing activity.

Practical value. The results will enable the company in accordance with market conditions set the price for the products, taking into account the possible consequences of each option pricing decisions.

Key words: price, pricing, competitive, integrated quality assessment, technical specifications of products.

Кульчицька Н.Є.

ОЦІНКА РІВНЯ ПОДАТКОВОГО НАВАНТАЖЕННЯ: ВІТЧИЗНЯНІ РЕАЛІЇ ТА ЗАРУБІЖНА ПРАКТИКА

Мета. Метою статті є проведення комплексної оцінки рівня податкового навантаження в Україні протягом 2009-2011 років та визначення його впливу на економіку країни; розробка розрахунку загального показника податкового навантаження та здійснення порівняння з податковими системами інших країн світу.

Методика дослідження. Методологічною основою статті є розробка системи показників податкового навантаження в Україні протягом 2009-2011 років. При вирішенні окремих завдань застосовувались певні загальноприйняті методологічні прийоми, а саме: економічного аналізу – за допомогою якого було здійснено оцінку податкового навантаження; статистичний – для опрацювання цифрового матеріалу щодо проведення розрахунків податкового навантаження; порівняння – для проведення порівняльної динаміки податкового навантаження України з країнами Європейського Союзу та на основі цього було застосовано метод узагальнення результатів дослідження даної проблеми; конкретизації – для накреслення шляхів зменшення податкового навантаження в Україні.

Результати. Проведено комплексну оцінку податкового навантаження в Україні та на цій основі накреслено шляхи щодо підвищення рейтингу України у світовому масштабі. Визначено заходи позитивного впливу в системі вдосконалення податкового контролю.

Обґрунтовано умови щодо зниження рівня ухилення від сплати податкових зобов'язань, обмеження використання податкових пільг.

Охарактеризовано основні процедури забезпечення оптимального розподілу вилучених коштів, що потребує проведення подальших досліджень та розробки теоретико-прикладних основ механізму їх реалізації.

Окреслено напрями зниження рівня податкового навантаження, що є рішучим кроком у подоланні економічної кризи, та в цілому створить сприятливі умови реформування економічної і податкової сфери.

Розраховано пропорційність між рівнем перерозподілу ВВП через бюджет і податковим навантаженням за останні роки. Запропоновано основні тенденції реформування вітчизняної податкової системи та зменшення реального податкового навантаження, що дозволить Україні стати важливим суб'єктом податкової конкуренції на світовому просторі.

Наукова новизна. Дано визначення як загального показника податкового навантаження, так і його значення в розрізі окремих податків, здійснено встановлення рівня сприятливості вітчизняної податкової системи в порівнянні із зарубіжними країнами.

Практична значущість. Обраний вектор аналізу дасть можливість оцінити пріоритети вдосконалення оподаткування в Україні та розвитку вітчизняної податкової політики.

Ключові слова: податкова політика, податкова система, рівень податкового навантаження.

Кульчицкая Н.Е.

ОЦЕНКА УРОВНЯ НАЛОГОВОЙ НАГРУЗКИ: ОТЕЧЕСТВЕННЫЕ РЕАЛИИ И ЗАРУБЕЖНАЯ ПРАКТИКА

Цель. Целью статьи является проведение комплексной оценки уровня налоговой нагрузки в Украине в течение 2009-2011 годов и определение его влияния на экономику страны, разработка расчета общего показателя налоговой нагрузки и осуществления сравнения с налоговыми системами других стран мира.

Методика исследования. Методологической основой статьи является разработка системы показателей налоговой нагрузки в Украине в течение 2009-2011 годов. При решении отдельных задач применялись определенные общепринятые методологические приемы, а именно: экономического анализа – с помощью которого была проведена оценка налоговой нагрузки; статистический – для обработки цифрового материала по проведению расчетов налоговой нагрузки; сравнения – для проведения сравнительной динамики налоговой нагрузки Украины со странами Европейского Союза и на основе этого был применен метод обобщения результатов исследования данной проблемы; конкретизации – для начертания путей уменьшения налоговой нагрузки в Украине.

Результаты. Проведена комплексная оценка налоговой нагрузки в Украине и на этой основе намечены пути по повышению рейтинга Украины в мировом масштабе. Определены меры положительного воздействия в системе совершенствования налогового контроля.

Обоснованы условия по снижению уровня уклонения от уплаты налоговых обязательств, ограничения использования налоговых льгот.

Охарактеризованы основные процедуры обеспечения оптимального распределения полученных средств, что требует проведения дальнейших исследований и разработки теоретико – прикладных основ механизма их реализации.

Определены направления снижения уровня налоговой нагрузки, что является решительным шагом в преодолении экономического кризиса, и в целом создаст благоприятные условия реформирования экономической и налоговой сферы.

Рассчитано пропорциональность между уровнем перераспределения ВВП через бюджет и налоговой нагрузкой за последние годы. Предложены основные тенденции реформирования отечественной налоговой системы и уменьшение реального налогового бремени, что позволит Украине стать важным субъектом налоговой конкуренции на мировом пространстве.

Научная новизна. Дано определение как общего показателя налоговой нагрузки, так и его значение в разрезе отдельных налогов, осуществлена установка уровня благоприятности отечественной налоговой системы по сравнению с зарубежными странами.

Практическая значимость. Выбранный вектор анализа позволит оценить приоритеты совершенствования налогообложения в Украине и развития отечественной налоговой политики.

Ключевые слова: налоговая политика, налоговая система, уровень налоговой нагрузки.

Kulchytska N.Ye.

ASSESSMENT TAX BURDEN: DOMESTIC AND FOREIGN REALITY PRACTICE

Purpose. Conduct a comprehensive assessment of the tax burden in Ukraine during 2009-2011 and its influence on the economy. Compute the total tax burden indicator and make comparison with the tax systems of other countries.

Methodology of research. It is analyzed the tax burden in Ukraine during 2009-2011, justified and generalized trend in the growth of the tax burden while lowering tax rates. It is made the comparative dynamics of the tax burden Ukraine with the European Union and implemented on the basis of summarizing the results of the study of this problem and specified ways to reduce the tax burden.

Findings. On the basis of the assessment of the tax burden in Ukraine we concluded to increase Ukraine's rating in world space. The positive impact will have the introduction of measures to improve the system of tax control, creating the conditions for the reduction of evasion of tax liabilities, limited use of tax incentives, and to ensure optimal distribution withdrawn funds that require further research and development of theoretical and methodological foundations of mechanism implementation. Reducing the tax burden is the decisive step in overcoming the economic crisis, which in general will create favorable conditions for economic reform and tax areas. And that's excessive tax burden in Ukraine will negatively affect the economy, causing its considerable shadow. Reform of the national tax system and reduce the actual tax burden will allow Ukraine to become an important player in the global tax competition area.

Originality. It is given the definition as a general indicator of the tax burden, and its importance in the context of individual taxes by establishing the level of favorable domestic tax system in comparison with other countries.

Practical value. Selected vector analysis will provide an opportunity to assess priorities for improving the tax in Ukraine and the development of national tax policy.

Key words: tax policy, tax system, tax burden.

Колач С.М.

ГРОШІ ЯК ЕКОНОМІЧНИЙ ТА ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФЕНОМЕН СУСПІЛЬСТВА

Мета. Метою дослідження є розробка теоретичних, методологічних положень і практичних рекомендацій щодо вивчення зв'язків сучасної людини з її життєвим світом, які реалізуються через медіум грошей.

Методика дослідження. У процесі дослідження використано методи економічних досліджень, які сприяли досягненню якнайповніших і достовірних результатів: системно-структурний аналіз (дослідження та виявлення закономірностей, тенденцій та особливостей сприйняття грошей у психологічному та економічному аспекті); історичний (дослідження явищ і процесів в їх динамічному розвитку, становленні й у зв'язку з конкретними етапами історії суспільства); кореляційно-регресійний аналіз (виявлення впливу відібраних чинників на сприйняття суспільством сутності грошей).

Результати. Встановлено, що гроші за походженням це товар, але не просто товар, а носій певних суспільних відносин, формування яких зумовило виділення із широкого ряду звичайних товарів одного грошового; як результат тривалого еволюційного розвитку товарного виробництва і ринку гроші самі не можуть бути застиглим, раз і назавжди даним явищем, а повинні постійно розвиватися як по суті, так і за формами існування; гроші не можуть бути відмінені чи змінені угодою людей або рішенням держави до тих пір, поки існують адекватні грошам суспільні відносини, так само, як і не можуть бути "введені" там, де не існує товарно-грошових відносин.

Наукова новизна. Обґрунтовано, що окрім чисто економічних функцій (міра вартості, засіб обігу, платежу, нагромадження, функція світових грошей), гроші є також фактором формування психіки людини у виживанні, існуванні, самозадоволенні, посіданні певного статусу в суспільстві.

Практична значущість. Результати проведеного дослідження формують наукову основу для розуміння економічних та психологічних чинників впливу грошей на індивідуума та суспільство в цілому.

Ключові слова. Гроші, монетарна політика, товарно-грошові відносини, специфічний товар.

Колач С.М.

ДЕНЬГИ КАК ЭКОНОМИЧЕСКИЙ И ПСИХОЛОГИЧЕСКИЙ ФЕНОМЕН ОБЩЕСТВА

Цель. Целью исследования является разработка теоретических, методологических положений и практических рекомендаций относительно изучения связей современного человека с его жизненным миром, которые реализуются через медиум денег.

Методика исследования. В процессе исследования использованы методы экономических исследований, которые способствовали достижению наиболее полных и достоверных результатов: системно структурный анализ (исследование и выявление закономерностей, тенденций и особенностей восприятия денег, в психологическом и экономическом аспекте); исторический (исследование явлений и процессов в их динамическом развитии, становлении, и в связи с конкретными этапами истории общества); корреляционно регрессионный анализ (выявление влияния отобранных факторов на восприятие обществом сущности денег).

Результаты. Установлено, что деньги по происхождению это товар, но не просто товар, а носитель определенных общественных отношений, формирование которых обусловило выделение из широкого ряда обычных товаров одного денежного; как результат длительного эволюционного развития товарного производства и рынка деньги сами не могут быть застывшим, раз и навсегда данным, явлением, а должны постоянно развиваться как в сущности, так и за формами существования; деньги не могут быть отменены или изменены соглашением людей или решением государства до тех пор, пока существуют адекватные деньгам общественные отношения, так же, как и не могут быть "введены" там, где не существует товарно-денежных отношений.

Научная новизна. Обоснованно, что кроме чисто экономических функций (мера стоимости, средство обращения, платежа, нагромаждение, функция мировых денег), деньги являются также фактором формирования психики человека в выживании, существовании, самоудовлетворении, занятии определенного статуса в обществе.

Практическая значимость. Результаты проведенного исследования формируют научную основу для понимания экономических и психологических факторов влияния денег на индивидуум и общество в целом.

Ключевые слова. Деньги, монетарная политика, товарно-денежные отношения, специфический товар.

Kolach S.

MONEY AS ECONOMIC AND PSYCHOLOGICAL PHENOMENON OF SOCIETY

Purpose. A purpose of research is development of theoretical, methodological positions and practical recommendations to the study of connections of modern man with her vital world that realized through money.

Methodology of research. Methods of economic researches, that assist achievement of the most complete and reliable results, used In the process of research: system-structural analysis (of research and exposure of conformities law, tendencies and features of perception of money in a psychological and economical aspect); historical (research of the phenomena and processes in their dynamic development, becoming and in connection with the concrete stages of history of society); a cross-correlation-regressive analysis (of exposure of influence of the selected factors is on perception of essence society)

Findings. Found that by origin the money is a commodity, but not simply commodity, but transmitter of certain public relations forming of that stipulated a selection from the wide row of ordinary commodities one money; as a result of the protracted evolutional development of commodity production and market money cannot be the hardening, once for all this phenomenon, but must constantly develop both essentially and after the forms of existence; money cannot be anniented or changed by the agreement of people or decision of the state until there are adequate to money public relations, the same as cannot be "entered" wherein there is not commodity-money

Originality. Reasonably, that except cleanly economic functions (measure of cost, means of turnover, payment, piling up, function of world money), money is also the factor of forming of psyche of man in a survival, existence, complacency, occupying of certain status in society.

Practical value Results undertaken a study form scientific basis for understanding of economic and psychological factors of influence of money on an individual and society on the whole.

Key words: money, monetary politics, commodity-money relations, specific commodity.

Манухіна М.Ю.

ОСОБЛИВОСТІ АУДИТУ ОПЕРАЦІЙ З ОСНОВНИМИ ЗАСОБАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Мета. Метою статті є розгляд методичних основ проведення аудиту основних засобів та обґрунтування пропозицій щодо організації аудиту операцій з основними засобами на підприємстві.

Методика дослідження: У процесі дослідження застосовано загальнонаукові методи для розкриття сутності аудиту основних засобів та специфічні методи: фактична перевірка, порівняння, документальна перевірка, вибіркоче дослідження, аналіз причинно-наслідкових зв'язків. Зокрема, при обґрунтуванні пропозицій щодо організації аудиту операцій з основними засобами на підприємстві використано абстрактно-логічний, порівняння, систематизації, узагальнення, аналізу, спостереження, історичний, монографічний, синтезу та специфічні (індукції й дедукції). Інформаційною базою дослідження є наукові праці вітчизняних вчених із проблем організації та методики аудиту основних засобів, законодавчі та нормативно-правові документи, які регламентують облік і аудит основних засобів, національні та міжнародні стандарти обліку й звітності.

Результати: сформовано загальну методику проведення аудиту основних засобів, узагальнено мету, завдання та об'єкти аудиту основних засобів, Визначено аудиторські процедури з перевірки основних засобів та надані пропозиції щодо підвищення їх ефективності. Обґрунтовано пропозиції щодо організації аудиту операцій з основними засобами на підприємстві.

Наукова новизна: розроблено рекомендації щодо підвищення ефективності аудиторських процедур з основними засобами.

Практична значущість: розроблені науково-обґрунтовані методичні рекомендації з удосконалення аудиту основних засобів дозволяють покращити якість роботи аудитора з питань перевірки, оцінки та аналізу основних засобів.

Ключові слова: аудит, методика аудиту, аудиторські процедури, основні засоби, контроль, аудит основних засобів, бухгалтерський облік, податковий облік.

Манухина М.Ю.

ОСОБЕННОСТИ АУДИТА ОПЕРАЦИЙ С ОСНОВНЫМИ СРЕДСТВАМИ НА ПРЕДПРИЯТИИ

Цель: Целью статьи является рассмотрение методических основ проведения аудита основных средств и обоснования предложений относительно организации аудита операций с основными средствами на предприятии.

Методика исследования: В процессе исследования применены общенаучные методы для раскрытия сущности аудита основных средств и специфические методы: фактическая проверка, сравнение, документальная проверка, выборочное исследование, анализ причинно-следственных связей. В частности, при обосновании предложений относительно организации аудита операций с

основними средствами на підприємстві використано абстрактно-логічний метод, методи порівняння, систематизації, узагальнення, аналізу, спостереження, історичний, монографічний, синтез і специфічні методи (індукція і дедукція). Інформаційною базою дослідження є наукові праці вітчизняних вчених з питань організації та методики аудиту основних засобів, законодавчі та нормативно-правові документи, які регламентують облік та аудит основних засобів, національні та міжнародні стандарти обліку та звітності.

Результати: сформульовано загальну методику проведення аудиту основних засобів, узагальнено мету, завдання та об'єкти аудиту основних засобів, визначено аудиторські процедури для перевірки основних засобів та представлені пропозиції щодо підвищення їх ефективності. Обґрунтовано пропозиції щодо організації аудиту операцій з основними засобами на підприємстві.

Наукова новизна: розроблено рекомендації щодо підвищення ефективності аудиторських процедур з основними засобами.

Практична значимість: розроблені науково-обґрунтовані методичні рекомендації щодо удосконалення аудиту основних засобів дозволяють покращити якість роботи аудитора з питань перевірки, оцінки та аналізу основних засобів.

Ключові слова: аудит, методика аудиту, аудиторські процедури, основні засоби, контроль, аудит основних засобів, бухгалтерський облік, податковий облік.

Manukhina M. Yu.

FEATURES OF AUDIT OF OPERATIONS WITH THE FIXED ASSETS ON ENTERPRISE

Purpose: Purpose of the article is consideration of methodical bases of realization of audit of the fixed assets and ground of suggestions in relation to organization of audit of operations with the fixed assets on an enterprise.

Methodology of research. In the process of research scientific methods for opening of essence of audit of the fixed assets and specific methods are applied: actual verification, comparison, documentary verification, selective research, analysis of connections. In particular, at the ground of suggestions in relation to organization of audit of operations with the fixed assets on an enterprise the abstractly-logical method, comparison, systematization, generalization, analysis, supervision, historical method, monographic method, inductions and deductions were used. Scientific editions of domestic scientists from the problems of organization and methods of audit of the fixed assets, legislative and normatively-legal documents, which regulate an accounting and audit of the fixed assets, national and international standards of accounting and financial statements are the informative base of research.

Findings: the general methods of realization of audit of the fixed assets are formed, sweep generalized, task and objects of audit of the fixed assets, audit procedures from verification of the fixed assets and given suggestions are certain in relation to the increase of their efficiency. Suggestions are reasonable in relation to organization of audit of operations with the fixed assets on an enterprise.

Originality: recommendations are worked out in relation to the increase of efficiency of audit procedures with the fixed assets.

Practical value. scientifically-reasonable methodical recommendations are worked out from the improvement of audit of the fixed assets allow improving of quality of auditor' work on questions a check, estimation and analysis of the fixed assets.

Key words: audit, methods of audit, audit procedures, fixed assets, control, audit of the fixed assets, record-keeping, fiscal accounting.

Сляк Г.І., Сас Б.Б.

РЕВІЗІЯ ЯК ФОРМА ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ В УСТАНОВАХ БАНКІВ УКРАЇНИ (НА ПРИКЛАДІ АТ "ОЩАДБАНК")

Мета. Метою дослідження є розробка теоретичних положень і практичних рекомендацій щодо вдосконалення систем внутрішнього контролю в банках.

Методика дослідження. Логіка дослідження базується на виокремленні певного елемента в системі внутрішнього контролю банків та вивченні його особливостей, переваг та недоліків. Дослідження здійснюється від загального (система внутрішнього контролю банків України) до конкретного (ревізія як форма контролю в установах Ощадного банку) та ґрунтується на використанні емпіричного методу пізнання.

В процесі дослідження використано метод аналізу та синтезу в частині аналізу окремих складових елементів ревізійної роботи установ Ощадного банку і узагальнення отриманих результатів у формі висновків щодо формування базових підходів до організації та методики проведення ревізій як форми внутрішнього контролю в банках.

Результати. В роботі визначені базові засади організації та методики проведення ревізій в установах Ощадного банку, дана оцінка відповідності даної форми контролю чинним вимогам Національного банку, визначено її особливості, переваги та недоліки.

Наукова новизна. Набуло подальшого розвитку визначення економічної сутності ревізії як форми внутрішнього контролю банку; дана аналітична оцінка організаційних та методичних аспектів проведення ревізій.

Практичне значення. Наведені в статті висновки та рекомендації можуть бути використані в процесі організації наступного контролю в установах вітчизняних банків, зокрема в аспекті планування, структурування та методичного забезпечення здійснюваних перевірок.

Ключові слова. Внутрішній контроль, бухгалтерський контроль, ревізія, ревізійний процес, порядок проведення ревізій

Спьяк Г.И., Сас Б.Б.

РЕВИЗИЯ КАК ФОРМА ВНУТРЕННЕГО КОНТРОЛЯ В УЧРЕЖДЕНИЯХ БАНКОВ УКРАИНЫ (НА ПРИМЕРЕ АО "СБЕРБАНК")

Цель. Целью исследования является разработка теоретических положений и практических рекомендаций по совершенствованию систем внутреннего контроля в банках.

Методика исследования. Логика исследования базируется на выделении определенного элемента в системе внутреннего контроля банков и изучении его особенностей, преимуществ и недостатков. Исследование осуществляется от общего (система внутреннего контроля банков Украины) к конкретному (ревизия как форма контроля в учреждениях Сберегательного банка) и основывается на использовании эмпирического метода познания.

В процессе исследования использован метод анализа и синтеза в части анализа отдельных составляющих элементов ревизионной работы учреждений Сберегательного банка и обобщения полученных результатов в форме выводов по формированию базовых подходов к организации и методике проведения ревидий как формы внутреннего контроля в банках.

Результаты. В работе определены базовые принципы организации и методики проведения ревидий в учреждениях Сберегательного банка, дана оценка соответствия данной формы контроля действующим требованиям Национального банка, определены ее особенности, преимущества и недостатки.

Научная новизна. Получило дальнейшего развитие определение экономической сущности ревидии как формы внутреннего контроля банка; дана аналитическая оценка организационных и методических аспектов проведения ревидий.

Практическое значение. Приведенные в статье выводы и рекомендации могут быть использованы в процессе организации последующего контроля в учреждениях отечественных банков, в частности в аспекте планирования, структурирования и методического обеспечения осуществляемых проверок.

Ключевые слова. Внутренний контроль, бухгалтерский контроль, ревидия, ревизионный процесс, порядок проведения ревидий.

Spyak G.I., Sass B.B.

AUDIT AS A FORM OF INTERNAL CONTROL IN BANKS OF UKRAINE (ON THE EXAMPLE OF JSC "SAVINGS BANK")

Purpose. The aim of the study is to develop a theoretical principles and practical recommendations for improving internal control systems in banks.

Methodology of research. The logic of the study is based on the distinguishing certain element in the system of internal controls of banks and study of its features, advantages and disadvantages. The research is carried out from general (the internal controls system of banks in Ukraine) to specific (audit as a form of control in the institutions of the Savings Bank) and is based on the use of empirical learning method.

During the research the method of analysis and synthesis in the part of the analysis of separate components of audit institutions of the Savings Bank and generalization of the obtained results in the form of conclusions regarding the formation of the basic approaches to the arrangement and methods of conducting audits as a form of internal control in banks have been used.

Findings. The paper has defined the basic principles of organization and methodology of conducting the audit in the institutions of the Savings Bank, an assessment of conformity of this form of control to current requirements of the National Bank has been given, its features, advantages and disadvantages have been determined.

Originality. Determining the economic essence of the audit as a form of internal control of the bank has been further developed; the analytical assessment of organizational and methodological aspects of audit has been given.

Practical value. Presented conclusions and recommendations in the paper can be used in the process of arranging the following control in the institutions of domestic banks, particularly in terms of planning, structuring and methodological support of conducted inspections.

Key words. Internal control, accounting control, auditing, auditing process, order of conducting audits

Романків І.Я.

ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ І ЕКОНОМІЧНОГО КОНТРОЛЮ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА

Мета. Обґрунтування теоретичних підходів і практичних пропозицій щодо удосконалення бухгалтерського обліку і економічного контролю витрат виробництва продукції.

Методика дослідження: У процесі дослідження використано монографічний, абстрактно-логічний підхід до вивчення теоретичних і практичних проблем бухгалтерського обліку і економічного контролю витрат виробництва продукції. порівняння, аналізу та синтезу – при вивченні думок вчених стосовно визначення суті та змісту бухгалтерського обліку і економічного контролю виробничих витрат; структурний і системний методи – для розробки системи управління витратами виробництва і собівартістю продукції; діалектичний – при узагальненні матеріалів та обґрунтуванні теоретичних результатів дослідження.

Результати: узагальнено трактування економічної сутності бухгалтерського обліку і економічного контролю витрат виробництва продукції. Дана структурна характеристика процесу здійснення бухгалтерського обліку і економічного контролю виробничих витрат. Обґрунтована система управління витратами виробництва і собівартістю продукції.

Наукова новизна полягає в застосуванні комплексного підходу при обґрунтуванні системи управління витратами виробництва і собівартістю продукції

Практична значущість: Отримані результати дослідження забезпечують системне управління витратами виробництва і собівартістю продукції. Вони можуть бути використані у практичній діяльності підприємств.

Ключові слова: підприємство, виробничі витрати, собівартість продукції, бухгалтерський облік, економічний контроль.

Романків І.Я.

ОСОБЕННОСТИ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЕТА И ЭКОНОМИЧЕСКОГО КОНТРОЛЯ ЗАТРАТ ПРОИЗВОДСТВА

Цель. Обоснование теоретических подходов и практических предложений по совершенствованию бухгалтерского учета и экономического контроля издержек производства продукции.

Методика исследования: В процессе исследования использованы монографический, абстрактно - логический подход к изучению теоретических и практических проблем бухгалтерского учета и экономического контроля издержек производства продукции. сравнения, анализа и синтеза - при изучении мнений ученых относительно определения сущности и содержания бухгалтерского учета и экономического контроля производственных затрат; структурный и системный методы - для разработки системы управления издержками производства и себестоимостью продукции; диалектический - при обобщении материалов и обосновании теоретических результатов исследования.

Результаты. Обобщены толкования экономической сущности бухгалтерского учета и экономического контроля издержек производства продукции. Подана структурная характеристика процесса осуществления бухгалтерского учета и экономического контроля производственных затрат. Обоснована система управления издержками производства и себестоимостью продукции.

Научная новизна заключается в применении комплексного подхода при обосновании системы управления издержками производства и себестоимостью продукции.

Практическая значимость. Полученные результаты исследования обеспечивают системное управление издержками производства и себестоимостью продукции. Они могут быть использованы в практической деятельности предприятий.

Ключевые слова: предприятие, производственные затраты, себестоимость продукции, бухгалтерский учет, экономический контроль.

Romankiv I.Ya.

PECULIARITIES OF ACCOUNTING AND ECONOMICAL CONTROL OF PRODUCTION COSTS

Purpose. The purpose of the article is substantiation of theoretical approaches and practical suggestions for improving of accounting and economical control of production costs.

Methodology of research. During the research we used monographic, abstract and logical approach to the study of the theoretical and practical problems of accounting and economical control of production costs; comparison, analysis and synthesis – for study the scientific opinions concerning the definition of essence and content of accounting and economical control of production costs; structural and systematic methods – to develop a system of production expenses management and cost of production; dialectical – to generalize the materials and substantiate the theoretical findings.

Findings. It has been generalized the interpretation of the economical substance of accounting and economical control costs of production. The structural characteristic of the implementation of accounting and economical control of production costs has been conducted. Management system of production costs and cost of production has been substantiated.

Originality. Scientific novelty consists in applying of integrated approach in substantiation of management system of production cost and cost of production.

Practical value. Obtained results of research provide the systemic management of production costs and cost of production. These results can be used in practical activity of enterprises.

Key words: enterprise, production costs, cost of production, accounting, economical control.

Юрчишена Л.В., Цымбал Н.В.

ЗАСТОСУВАННЯ МАТРИЧНОГО ПІДХОДУ ДО ОЦІНКИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Мета. Побудова і практичне використання матричних балансів для оцінки фінансової стійкості підприємства.

Методика дослідження. З метою вирішення визначеної вище мети використовувалися теоретичні положення та практичні розробки представлені в сучасній економічній літературі в галузі економічного та фінансового аналізу. Під час дослідження використовувалися такі методи, як абстрактно-логічний метод для формування мети та завдань дослідження; аналіз, синтез, поєднання теорії та практики, порівняння та групування (для побудови матричного балансу підприємства та обґрунтування джерел формування активів); горизонтальний аналіз, аналітичний та метод абсолютних відхилень (для побудови змінного матричного балансу).

Результати дослідження. Побудовано матричний баланс ТОВ «КМТ БЛІЦ», що дало можливість визначити взаємозв'язок статей активів і пасивів балансу, визначити джерела формування та фінансування активів підприємства, їх зміну та оцінити якість. Обґрунтовано механізм практичного використання матричного методу в динаміці, що дає можливість визначити не лише якість активів, але й особливості їх фінансування на конкретному підприємстві.

Наукова новизна. В статті обґрунтовано використання матричного підходу, який дає можливість достовірно визначити джерела фінансування активів, а також виявити позитивні та негативні зміни фінансового стану підприємства.

Практична значущість. Результати дослідження можуть бути використані в практичній діяльності ТОВ «КМТ БЛІЦ» та інших суб'єктів господарювання, зокрема, для оцінки фінансової стійкості підприємства та оптимізації джерел формування активів підприємства.

Ключові слова: підприємство, фінансова стійкість, матричний баланс, активи, оптимізація.

Юрчишена Л.В., Цымбал Н.В.

ПРИМЕНЕНИЕ МАТРИЧНОЙ ПОДХОДА К ОЦЕНКЕ ФИНАНСОВОЙ УСТОЙЧИВОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ

Цель. Построение и практическое использование матричных балансов для оценки финансовой устойчивости предприятия.

Методика исследования. С целью решения определенной выше цели использовались теоретические положения и практические разработки представлены в современной экономической литературе в области экономического и финансового анализа. В ходе исследования использовались такие методы, как абстрактно-логический метод для формирования целей и задач исследования, анализ, синтез, сочетание теории и практики, сравнения и группировки (для построения матричного баланса предприятия и обоснование источников формирования активов) горизонтальный анализ, аналитический и метод абсолютных отклонений (для построения переменного матричного баланса).

Результаты исследования. Построен матричный баланс ООО «КМТ БЛІЦ», что позволило определить взаимосвязь статей активов и пассивов баланса, определить источники формирования и

фінансування активів підприємства, їх змінення і оцінити якість. Обоснован механізм практичного використання матричного методу в динаміці, що дає можливість визначити не тільки якість активів, але і особливості їх фінансування на конкретному підприємстві.

Наукова новизна. В статті обосновано використання матричного підходу, який дозволяє достовірно визначити джерела фінансування активів, а також виявити позитивні і негативні змінення фінансового стану підприємства.

Практична значимість. Результати дослідження можуть бути використані в практичній діяльності ООО «КМТ БЛИЦ» і інших суб'єктів господарювання, в частині, для оцінки фінансової стійкості підприємства і оптимізації джерел формування активів підприємства.

Ключові слова: підприємство, фінансова стійкість, матричний баланс, активи, оптимізація.

Yurchyshena L.V., Tsybal N.V.

USAGE OF MATRIX APPROACH TO EVALUATION OF FINANCIAL STABILITY OF ENTERPRISE

Purpose. The aim of the article is to construct and practical use of matrix balances for evaluation of financial stability of enterprise.

Methodology of research. To solve the above defined target we used theoretical concepts and practical design, presented in modern economic literature in the field of economic and financial analysis. During the study it was used the following methods as abstract and logical – to form the aim and tasks of the study; analysis, synthesis, a combination of theory and practice, comparison and grouping (for constructing the matrix balance of enterprise and argumentation sources of forming of assets) horizontal analysis, analytical method and absolute deviations (for the construction of the matrix variable balance).

Findings. The matrix balance has been constructed of the limited liability company “KMT BLITS”, what making it possible to determine the interconnection of assets and liabilities, identify sources of forming and funding of assets, their changes and assess the quality. The mechanism of the practical use of the matrix method in dynamics has been justified, which makes it possible to determine not only the quality of assets, but also the characteristics of their funding on a particular enterprise.

Originality. It has been substantiated the use of a matrix approach that allows reliably to determine sources of financing assets and identify positive and negative changes in the financial condition of the enterprise.

Practical value. The results can be used in practice of the limited liability company “KMT BLITS” and other companies, in particular, to assess the financial viability and optimization of sources of enterprises assets.

Key words: enterprise, financial stability, matrix balance, assets, optimization.

Неміш Ю.В.

МЕТОДИ ТА ПІДХОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ ОСНОВНИМИ ЗАСОБАМИ

Мета : обґрунтування методів та підходів управління основними засобами на підприємствах із переробки сільськогосподарської продукції.

Методика дослідження: В результаті обґрунтування методів та підходів управління основними засобами на підприємствах із переробки сільськогосподарської продукції використано наступні методи дослідження, зокрема: при обґрунтуванні комплексного, системного, структурного, процесного, функціонального, інтеграційного та синергічного використано абстрактно-логічний, порівняння, систематизації, узагальнення, опитування, аналіз, графічний, групування, спостереження, історичний, монографічний, синтезу та специфічні (індукції й дедукції, економіко-математичні, кореляційного аналізу, прогнозування, динамічного програмування), що в комплексі дало можливість більш детально дослідити їх вплив на процес управління.

Результати: систематизовано та згруповано методи і підходи управління основними засобами підприємств із переробки сільськогосподарської продукції; розглянуто вплив кожного значення методу при прийнятті управлінських рішень, що дає змогу розробити заходи розвитку конкурентних переваг на ринку й підвищення рівня якості продукції.

Наукова новизна: сформовано комплексний підхід до обґрунтування методів управління основними засобами з використанням графічного процесу висвітлення їх ефективності.

Практична значущість: використання обґрунтованих методів та підходів управління основними засобами дає змогу підприємству сформулювати управлінські завдання, прийняти ефективні рішення, а також адаптувати його до нестабільних умов господарювання.

Ключові слова: методи, індукція, дедукція, кореляційний аналіз, амортизація, індексація, підходи, синергічний підхід.

Немиш Ю.В.

МЕТОДЫ И ПОДХОДЫ ИССЛЕДОВАНИЯ ПРОЦЕССА УПРАВЛЕНИЯ ОСНОВНЫМИ СРЕДСТВАМИ

Цель: изучение методов и подходов управления основными средствами на предприятиях по переработке сельскохозяйственной продукции .

Методика исследования: в данной статье рассмотрено понятие “метод” и “подход”, изучено утверждение определенных авторов, а также трактовки, которые подаются в различных орфографических и экономических словарях. В результате обоснования методов и подходов управления основными средствами на предприятиях из переработки сельскохозяйственной продукции использованы следующие методы исследования, в частности: при обосновании комплексного, системного, структурного, процессного, функционального, интеграционный и синергический использован абстрактно-логический, сравнение, систематизации, обобщения, опросы, анализ, графический, группирование, наблюдение, исторический, монографический, синтезу и специфические(индукции и дедукции, экономико-математические, корреляционного анализа, прогнозирования, динамического программирования), что в комплексе дало возможность более детально исследовать их влияние на процесс управления.

Результаты: систематизировано, сгруппированы методы и подходы управления основными средствами, рассмотрено влияние каждого значения метода для предприятия при принятии управленческих решений, что позволит разработать меры развития конкурентных преимуществ на рынке и увеличить качество продукции.

Научная новизна: в статье графически представлены методы исследования процесса управления основными средствами .

Практическая значимость: анализ методов и подходов управления основными средствами позволяет предприятию сформировать управленческие задачи, принять эффективные решения, а также адаптировать его к изменяющимся условиям хозяйствования.

Ключевые слова: методы, индукция, дедукция, корреляционный анализ, амортизация, индексация, подходы, синергический подход.

Nemish Yu.V.

METHODS AND APPROACHES OF INVESTIGATION FOR THE PROCESS OF FIXED ASSETS MANAGEMENT

Purpose. The aim of the article is to substantiate the methods and approaches of fixed assets management at enterprises for processing of agricultural products.

Methodology of research. As a result of scientific research of assets management at enterprises for processing of agricultural products the following methods of management were used: abstract and logical, comparison, organizing, summarizing, questioning, analysis, graphing, grouping, monitoring, historical, monographic, synthesis and specific methods were used to substantiate the complex, systematic, structural, process, functional, integration and synergistic approaches (induction and deduction, economical and mathematical, correlation analysis, forecasting, dynamic programming) , which allows a more detailed to study of their impact on the management process.

Findings. Methods and approaches of assets management have been systematized and grouped, importance of each of them for an enterprise in management decisions making has been examined, that will help to establish measures of the development of competitive advantage on the market and increase quality of products.

Originality. The complex approach to substantiation of management methods by the main means of using graphical process of coverage of their effectiveness has been formed.

Practical value. The use of substantiated methods and approaches of assets management allows the company to formulate management tasks, make effective decisions and adapt it to unstable economic conditions.

Key words: methods, induction, deduction, correlation analysis, depreciation, indexation, approaches, synergistic approach.

Ляхович Л.А.

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМИ ПРОЕКТАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Мета. Висвітлення сутності і призначення системи інформаційного забезпечення процесу прийняття інвестиційних рішень на підприємстві.

Методика дослідження. Для досягнення поставленої в дослідженні мети були використано такі загальнонаукові методи дослідження: групування, порівняння і теоретичного узагальнення – для

дослідження сукупності наукових праць з проблематики інформаційного забезпечення інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання та впровадження системи інвестиційного контролінгу на підприємствах, для розкриття сутності категорій «інформаційне забезпечення інвестиційної діяльності» підприємства, «інвестиційний контролінг»; індукції та дедукції – для вивчення факторів зовнішнього і внутрішнього середовища інвестиційного проекту підприємства, які впливають на ефективність його розробки і реалізації; аналіз, синтез, системний і ситуаційний підходи – для дослідження суті та структури процесу інформаційного забезпечення інвестиційної діяльності підприємств та для формування принципів побудови системи інформаційного забезпечення інвестиційної діяльності на підприємстві; абстрактно-логічний – для теоретичного узагальнення і формулювання висновків. Для наочного зображення теоретичних положень дослідження використовувався графічний метод.

Результати. Обґрунтовано доцільність впровадження на підприємстві системи інформаційного забезпечення інвестиційного проекту, що дає змогу на всіх етапах його підготовки та реалізації поліпшити якість усіх технологічних, організаційних, економічних, управлінських тощо рішень та відповідно підвищить ефективність інвестиційної діяльності підприємства.

Наукова новизна. Визначено економічний зміст, роль та значення інформаційного забезпечення системи управління інвестиційними проектами підприємств.

Практична значущість. Доведені до рівня методичних рекомендацій результати дослідження сприяють формуванню на підприємствах системи управління інвестиційними проектами.

Ключові слова. Інвестиційний проект, інформаційне забезпечення, інвестиційний контролінг, зовнішнє і внутрішнє середовище проекту.

Ляхович Л.А.

ИНФОРМАЦИОННОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ СИСТЕМЫ УПРАВЛЕНИЯ ИНВЕСТИЦИОННЫМИ ПРОЕКТАМИ ПРЕДПРИЯТИЯ

Цель. Освещение сущности и назначения системы информационного обеспечения процесса принятия инвестиционных решений на предприятии.

Методика исследования. Для достижения поставленной в исследовании цели были использованы такие общенаучные методы исследования: группирования, сравнения и теоретического обобщения - для исследования совокупности научных работ по проблематике информационного обеспечения инвестиционной деятельности субъектов хозяйствования и внедрения системы информационного контроллинга на предприятиях, для раскрытия сущности категорий «информационное обеспечение инвестиционной деятельности» предприятия, «инвестиционный контроллинг»; индукции и дедукции - для изучения факторов внешней и внутренней среды инвестиционного проекта предприятия, которые влияют на эффективность его разработки и реализации; анализ, синтез, системный и ситуационный подходы - для исследования сущности и структуры процесса информационного обеспечения инвестиционной деятельности предприятий и для формирования принципов построения системы информационного обеспечения инвестиционной деятельности на предприятии; абстрактно-логический - для теоретического обобщения и формулировки выводов. Для наглядного изображения теоретических положений исследования использовался графический метод.

Результаты. Внедрение на предприятии системы информационного обеспечения инвестиционного проекта даст возможность на всех этапах его подготовки и реализации повысить качество всех технологических, организационных, экономических, управленческих и т.д. решений, что значительно повысит эффективность инвестиционной деятельности предприятия.

Научная новизна. Обобщены теоретико-методологические исследования ученых из определения экономического содержания, роли и значения информационного обеспечения системы управления инвестиционными проектами предприятий.

Практическая значимость. Доведены до уровня методических рекомендаций результаты исследования способствуют формированию на предприятиях системы управления инвестиционными проектами.

Ключевые слова. Инвестиционный проект, информационное обеспечение, инвестиционный контроллинг, внешняя и внутренняя среда проекта.

Liakhovich L.A.

MANAGEMENT SYSTEM INFORMATIONAL SUPPORT THE OF ENTERPRISE INVESTMENT PROJECTS

Purpose. In the article highlights the essence and purpose of system informational support of the process of acceptance the investment decisions in the enterprise.

Research Methodology. In order to achieve the study goals were used such general scientific research methods: grouping, comparison and theoretical generalization – to study the scientific papers on the issues of informational support of the investment activity of entities and implementation of the system of

enterprise investment controlling and to disclose the nature of such categories as 'informational support of investment' of the enterprise, 'investment controlling', induction and deduction – to explore the factors of internal and external environment of the project, that influence on the efficiency of its development and implementation, analysis, synthesis, systemic and situational approaches – to study the nature and structure of the process of informational support of the investment activity of enterprises and to form the principles of constructing the informational support system of the enterprise investment activity; abstract and logical – approach to theoretically generalize and draw conclusions. For a visual representation the theoretical principles of the study a graphical method was used.

Results. In the article proved that the implementation the system of informational support of enterprise investment project is appropriate. This allows improving the quality of all technological, organizational, economical, management and other decisions at all stages of the preparation and implementation of the investment project, improving the efficiency of investment activities at the enterprise.

Scientific novelty. Economic sense, the role and importance of management system informational support of investment projects of the enterprises were defined.

Practical significance. Research results have been proved to the level of methodical recommendations. This promotes the formation of managing investment projects in the enterprises

Key words. The investment project, informational support, investment controlling, external and internal environment of the project.

Ільєнко О.В.

МОДЕЛЮВАННЯ ПРОСТОРУ МІЖНАРОДНОЇ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ БЕЗПЕКИ

Мета. Сформувані модель простору міжнародної маркетингової підприємницької безпеки та надати характеристику граничних значень параметрів, які формують простір маркетингової міжнародної підприємницької безпеки суб'єкту міжнародного підприємництва.

Методика дослідження. При формуванні моделі простору маркетингової міжнародної підприємницької безпеки використовувались методи оптимізації та детерміновані економічні моделі, а також теорії опуклих множин.

Математично охарактеризовані сформовані площі, які обмежують простір маркетингової міжнародної економічної безпеки, шляхом використання математичних підходів будування рівняння площини, яка проходить через три основні точки.

Результати. На основі проведеного дослідження сформовано модель простору міжнародної маркетингової підприємницької безпеки, під якою сліду розуміти ту частку простору міжнародної підприємницької діяльності, де товар суб'єкту міжнародного бізнес-процесу буде реалізовано з забезпеченням максимальної вигідності для підприємства і задоволеності споживачів.

Наукова новизна. Сформована модель простору маркетингової міжнародної підприємницької безпеки. Розкриті характеристика граничних значень параметрів, які формують простір маркетингової міжнародної підприємницької безпеки суб'єкту міжнародного підприємництва.

Практична значущість. Необхідність сформувані частку простору міжнародної підприємницької діяльності, де товар суб'єкту міжнародного бізнес-процесу буде реалізовано з забезпеченням максимальної вигідності для підприємства і задоволеності споживачів при підтримці оптимального ступеню маркетингової безпеки.

Ключові слова. модель; простір; маркетингова міжнародна підприємницька безпека.

Ильенко О.В.

МОДЕЛИРОВАНИЕ ПРОСТРАНСТВА МЕЖДУНАРОДНОЙ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ

Цель. Сформировать модель пространства международной маркетинговой предпринимательской деятельности и дать характеристики граничных значений параметров, которые формируют пространство маркетинговой международной предпринимательской безопасности субъекта международного предпринимательства.

Методика исследования. При формировании модели пространства маркетинговой международной предпринимательской безопасности использовался метод оптимизации и детерминированные экономические модели, также использованы теории опуклых множеств.

Математически охарактеризованы сформированные площади, которые ограничивают пространство маркетинговой международной экономической безопасности, путем использования математических подходов построения уравнения площади, которая проходит через три основные точки.

Результаты. На основе проведённого исследования сформирована модель пространства маркетинговой международной предпринимательской безопасности, под которой надо понимать ту

часть международной предпринимательской деятельности, где товар субъекта международного бизнес-процесса будет реализован с обеспечением максимальной выгоды и для предприятий и для удовлетворения потребителей.

Научная новизна. Сформирована модель пространства маркетинговой международной предпринимательской безопасности. Раскрыты характеристики граничных значений параметров, которые формируют пространство маркетинговой международной предпринимательской безопасности субъекта международного предпринимательства.

Практическая значимость. Необходимо сформировать часть пространства международной предпринимательской деятельности, где товар субъекта бизнес-процесса будет реализован с обеспечением максимальной выгоды для предприятия и удовлетворения потребителя при поддержке оптимальной степени маркетинговой безопасности.

Ключевые слова. модель; пространство; маркетинговая международная предпринимательская безопасность.

Ilienکو O.V.

SIMULATION OF INTERNATIONAL BUSINESS SECURITY SPACE

Purpose. Establishes the model of international marketing business security space and describes boundary values of parameters that shape marketing international business security space of international business entity.

Methodology of research. During the formation of model of marketing international business security need to use methods of optimization and deterministic economic models and the most obvious and effective is to use the theory of convex sets.

Mathematical characterized a dimensional space, formed square that limit space marketing international economic security, through the use of mathematical approaches to building the plane's equation, which passes through three main points.

Findings. Based on the conducted research there formed a model of international marketing business security space, which is understood as a part of international business activity space, where a product of international business process entity will be sold with ensuring maximum profitability for an enterprise and satisfaction of consumers

Originalit. Formed model of marketing international business security space. Disclosed Characteristics of parameters boundary values that establish the international business entity marketing international business security space.

Practical value. There is a need to form part of space of international business activity, where the product of international business process entity will be sold with ensuring maximum profitability for an enterprise and consumers satisfaction, while maintaining an optimal level of marketing security.

Key words: model; space; marketing international business security.

Гладчук О.О.

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ЕКОНОМІЧНОМУ АНАЛІЗІ

Мета. Дослідження особливостей застосування сучасних комп'ютерних технологій в економічному аналізі та обґрунтування удосконалення організації і технології проведення аналітичних робіт.

Методика дослідження. Теоретико-методологічною основою дослідження є організаційно-методичні аспекти автоматизації аналітичних процедур, розробки вітчизняних і зарубіжних учених щодо вказаної проблематики. Як основні методи дослідження, були використані принципи системного підходу, зокрема цілісності і структурності (при вивченні процесу автоматизації економічного аналізу діяльності підприємства), методи теоретичного дослідження, зокрема логічні та історичні методи (дослідження виникнення, формування та розвитку процесів автоматизації аналітичних процедур у хронологічній послідовності з метою виявлення закономірностей та суперечностей), а також загальнонаукові методи аналізу та синтезу (для виокремлення у процесі застосування сучасних комп'ютерних технологій в економічному аналізі таких елементів, які мають вирішальний вплив на всі інші сторони, зокрема власне комп'ютерних аналітичних програм; при дослідженні вітчизняного і закордонного ринків комп'ютерних програм та практики застосування комп'ютерних технологій в аналітичній роботі), індукції та дедукції (при визначенні можливостей комп'ютеризації економічного аналізу діяльності підприємства на основі сучасних програмних продуктів та вивченні факторів впливу на підходи до процесу комп'ютеризації економічного аналізу), узагальнення (для визначення основних вимог, яким повинні відповідати комп'ютерні аналітичні програми, виокремлення пріоритетних

напрямів розширення функціональних можливостей програмного забезпечення аналітичних досліджень та найбільш перспективних напрямів досліджень в даній сфері).

Результати. У результаті дослідження було проаналізовано можливості сучасних засобів комп'ютеризації економічного аналізу, обґрунтовано необхідність удосконалення організації і технології проведення аналітичних робіт за допомогою інформаційно-комп'ютерних технологій шляхом використання сучасних програмних продуктів економічного аналізу, визначено перспективи подальших досліджень в даній сфері.

Наукова новизна. Визначення факторів впливу на підходи до процесу комп'ютеризації економічного аналізу та їх врахування при удосконаленні організації і технології проведення аналітичних робіт за допомогою комп'ютерних технологій шляхом використання сучасних програмних продуктів.

Практична значущість отриманих результатів дослідження полягає в обґрунтуванні необхідності розробки спеціалізованого програмного забезпечення для комп'ютеризації економічного аналізу господарської діяльності, яке буде характеризуватись високою адаптивністю до бухгалтерських програм та мети і завдань аналізу.

Ключові слова: економічний аналіз, аналітичні процедури, комп'ютерні технології, комп'ютеризована система, програмні продукти, комп'ютерні аналітичні програми.

Гладчук Е.А.

ОСОБЕННОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ СОВРЕМЕННЫХ КОМПЬЮТЕРНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ЭКОНОМИЧЕСКОМ АНАЛИЗЕ

Цель – исследования особенностей применения современных компьютерных технологий в экономическом анализе и обоснование совершенствования организации и технологии проведения аналитических работ.

Методика исследования. Теоретико-методологической основой исследования являются организационно-методические аспекты автоматизации аналитических процедур, разработки отечественных и зарубежных ученых по указанной проблематике. Как основные методы исследования, были использованы принципы системного подхода, в частности целостности и структурности (при изучении процесса автоматизации экономического анализа деятельности предприятия), методы теоретического исследования, в частности логические и исторические методы (исследование возникновения, формирования и развития процессов автоматизации аналитических процедур в хронологической последовательности с целью выявления закономерностей и противоречий), а также общенаучные методы анализа и синтеза (для выделения в процессе применения современных компьютерных технологий в экономическом анализе таких элементов, которые оказывают решающее влияние на все другие стороны, в частности собственно компьютерных аналитических программ, при исследовании отечественного и зарубежного рынков компьютерных программ и практики применения компьютерных технологий в аналитической работе), индукции и дедукции (при определении возможностей компьютеризации экономического анализа деятельности предприятия на основе современных программных продуктов и изучении факторов влияния на подходы к процессу компьютеризации экономического анализа), обобщения (для определения основных требований, которым должны отвечать компьютерные аналитические программы, выделение приоритетных направлений расширения функциональных возможностей программного обеспечения аналитических исследований и наиболее перспективных направлений исследований в этой области).

Результаты. В результате исследования были проанализированы возможности современных средств компьютеризации экономического анализа, обоснована необходимость совершенствования организации и технологии проведения аналитических работ с помощью информационно-компьютерных технологий путем использования современных программных продуктов экономического анализа, определены перспективы дальнейших исследований в данной сфере.

Научная новизна проведенного исследования – определение факторов влияния на подходы к процессу компьютеризации экономического анализа и их учета при совершенствовании организации и технологии проведения аналитических работ с помощью компьютерных технологий путем использования современных программных продуктов.

Практическая значимость полученных результатов исследования заключается в обосновании необходимости разработки специализированного программного обеспечения для компьютеризации экономического анализа хозяйственной деятельности, которое будет характеризоваться высокой адаптивностью к бухгалтерским программам и целей, и задач анализа.

Ключевые слова: экономический анализ, аналитические процедуры, компьютерные технологии, компьютеризированная система, программные продукты, компьютерные аналитические программы.

Hladchuk O.O.

PECULIARITIES OF IMPLEMENTATION OF MODERN COMPUTER TECHNOLOGIES IN ECONOMIC ANALYSIS

Purpose. The purpose of the article is a research of peculiarities of implementation of modern computer technologies in economic analysis and substantiation improving the organization and technology of analytical works.

Methodology of research. Organizational and methodological aspects of automation of analytical procedures, the development of domestic and foreign scholars according to the specified problems are the comments regarding the theoretical and methodological basis of research.

As the main methods of research the principles of a systematic approach were used in this article. Among them are: integrity and structuring (to study the process of automation of economic analysis of the enterprise), methods of theoretical research, including logical and historical methods (research of emergence, formation and development of processes of automation of analytical procedures in chronological order to identify patterns and contradictions), and also general scientific methods of analysis and synthesis (for the separation in the process of applying of modern computer technologies in the economic analysis of such elements that have a decisive influence on all other parties, including its own computer analysis programs in the research of domestic and foreign markets of computer software and the application of computer technologies in analytical work), induction and deduction (in determining the opportunities of computerization of economic analysis on the basis of modern software products and study factors influencing on the approaches to the process of computerization of economic analysis), generalization (to determine the basic requirements for the computer analysis programs, identification of priority directions of expanding functionality of the software of analytical researches and the most promising directions researches in this sphere).

Findings. Possibilities of modern facilities of computerization of economic analysis have been analyzed in the result of research; necessity of improvement of organization and technology of analytical works with the help of information and computer technologies through the use of modern software products of economic analysis has been substantiated; perspectives for further researches in this sphere have been determined.

Originality. Scientific novelty of this research is determining the factors influencing the approaches to the computerization process of economic analysis and their and their taking into account the improvement of organization and technology analytical works with the help of computer technologies through the use of modern software products.

Practical value. The practical significance of obtained results of the research is to substantiate the development of specialized software for the computerization of the economic analysis of economic activity, which will be characterized by high adaptability to accounting software and the aim and objectives of the analysis.

Key words: economic analysis, analytical procedures, computer technologies, computerized systems, software products, computer analysis programs.

